

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Inger Johannes breve til sin datter Inger Marie

Foulum Mølle 1911-13
Tjele sogn, Viborg Amt

Foulum Mølle 1926. I forgrunden ses en nyopført lade og foran den igen en stak med kornneg. Billede venligst udlånt af Tjeleegnens Lokalhistoriske Arkiv.

Inger Johannes breve til sin datter Inger Marie

Foulum Mølle 1911-13
Tjele sogn, Viborg Amt

*”...det blev nu ikke til noget at i kom hjem i Julen i kan tro
at vi Havde glædet os til at se Eder og jeg Havde gemt
nogle Æg til Eder som i Skulde Have ...”*

Inger Johannes breve til sin datter Inger Marie

Indhold

Forord s. 5

Indledning s. 7

Originalbrev nr. 23 side 1- 4 s. 10

Hovedpersoner i brevene s. 11

Efterslægtstavle s. 12

Seks udvalgte breve på nutidsdansk s. 13

Foulum Mølle s. 17

Arbejdet i møllen s. 18

Familien Inger Johanne og Anders Pedersens tid på møllen s. 20

Familien Marie og Jens Peter Jensens tid på møllen s. 23

Møllersvend, mølleforpagter og mølleejers s. 24

Æggenes betydning s. 24

Rejsen mellem de to hjem – Foulum og Farsø s. 25

Afrunding s. 30

Kilder, Litteratur, lokalhistoriske museer og arkiver, hjemmesider s. 31

Bilag: Inger Johannes 53 breve skrevet mellem januar 1911 og januar 1913 s. 33

Forord

I mange år har jeg haft en række breve liggende. De er skrevet mellem januar 1911 og januar 1913 af Inger Johanne Pedersen, som er min oldemor på min mors side. Brevene er til Inger Marie Jensen, hendes datter - min mormor.

Inger Johanne skrev brevene på Foulum Mølle, Tjele sogn i Viborg Amt i Midtjylland, og de beskriver hendes liv i hverdag og til fest for godt hundrede år siden. Det første brev skrev hun cirka en måned efter, at min mormor var blevet gift med min morfar og var flyttet hjemmefra til Farsø, Gislum sogn i Nordjylland.

Bogen her indeholder en afskrift af disse breve. Brevene fik jeg for tyve år siden af min mor, og da lå de fint pakket ind i sart papir og cellofan med en elastik omkring. For mig er de et klenodie, som jeg har passet godt på.

Med bogen vil jeg gerne sikre mig, at indholdet i brevene bevares for eftertiden, fordi jeg synes, det er interessant med en fortælling om en tid, som ikke så mange af os kender mere, og fordi de repræsenterer et lille stykke danmarkshistorie.

Udover mine børn, børnebørn og øvrige familie henvender bogen sig til slægts- og lokalhistorikere med interesse for egnen omkring Foulum, Viborg og Farsø.

En stor tak vil jeg rette til Hans Peter Poulsen DIS-Nord for hans venlige hjælp og svar på specielt mine mange spørgsmål om møller. Jeg vil også takke skrivegruppen ”Vi skriver erindringer” i Akademiet for den 3. alder, tidligere underbo Svend Jacobsen og min kusine Inger-Margrethe Lund Søndergaard for interesse og lyst til at kommentere mit arbejde. Til slut, og ikke mindst, vil jeg takke min mand Palle Bo Nielsen, som hele tiden har været parat med sproglig, teknisk og anden ”all-round” assistance.

Birte Bo Nielsen,
2000 Frederiksberg, den 29. januar 2015

Kontakt: birtebo1@gmail.com

Oldemor Inger Johanne Pedersen

Mormor Inger Marie Jensen

Indledning

”I venter vel efter at høre fra os”. Sådan indledes mange af brevene, som Inger Johanne Pedersen skriver til sin datter Inger Marie Jensen mellem januar 1911 og januar 1913. Sådan skriver vi ikke til hinanden i dag, for med telefon, sms og e-mail er vi hele tiden i kontakt.

Af de personer, der omtales i brevene, har jeg kendt tre:

- Inger Marie Jensen, min mormor, som modtager brevene,
- Jens Peter Carl Jensen, min morfar hendes mand og
- Søren Jensen Vestergaard Pedersen, min mormors lillebror

Inger Johanne Pedersen, min oldemor, som skriver brevene, har jeg kun hørt omtalt, og det samme gælder Anders Pedersen, hendes mand, min oldefar.

For at min familie kan stifte bekendtskab med deres forfædre og den tid og de levevilkår, som brevene beskriver, har jeg skrevet dem rent og giver dem hermed videre i en mere tilgængelig form.

På nær fire stykker er alle 53 breve skrevet af Inger Johanne. De fire er: nr. 5 skrevet af Anders (Inger Johannes mand), nr. 4 skrevet af Nikoline (deres svigerdatter), nr. 6 og nr. 28 skrevet af Søren (den yngste af Inger Johanne og Anders' sønner – mormors lillebror).

Jeg har valgt at afskrive brevene nøjagtigt, som de er skrevet. Det betyder, at der både er gammelt dansk sprog, lokalt dialekt og også indimellem helt uforståelige ord og stort set ingen tegnsætning. Hvor jeg var i tvivl om meningen, eller jeg ikke har kunnet læse, hvad der stod, har jeg markeret det sådan:

[...] Erstatning af tekst, der ikke er tydet

[?] Foranstående tekst er usikkert tydet

[forklaring] Indskudt forklaring og uddybning er skrevet i kursiv

Når jeg citerer fra brevene, markerer jeg sådan:

”...”

Stavningen i brevene er ikke konsekvent, så hvis samme ord er brugt flere gange, kan det stå skrevet på flere forskellige måder. Når jeg har læst brevene, har jeg, med den rest af jysk jeg stadig kan, kunnet høre specielt min mor og mine mostre tale sammen med den særlige viborgdialekt, og det har sikkert gjort det lettere for mig at læse brevene. Selv om ikke alle andre har denne forudsætning, håber jeg, at man alligevel kan få noget ud af læsningen. Alle brevene er indsat som bilag sidst i bogen på side 33. På side 13 har jeg indsat seks tilfældigt udvalgte breve, som jeg har omskrevet til et mere nutidigt sprog.

Da næsten alle brevene er mangelfuldt daterede, gik jeg efter indtastningen i gang med at datere dem og flytte dem rundt, så de nu står i kronologisk orden.

Dateringen har kunnet lade sig gøre i kraft af de mange omtalte begivenheder som f.eks. fødsler, vielser, fødselsdage og dødsfald, som jeg har kunnet verificere i kirkebøger og folketællinger. Den del af dateringerne, der står i kantet parentes og kursiv [], har jeg regnet mig frem til. Kun enkelte breve har jeg været usikker på placeringen af, og de er sat ind, hvor jeg mener, de hører hjemme.

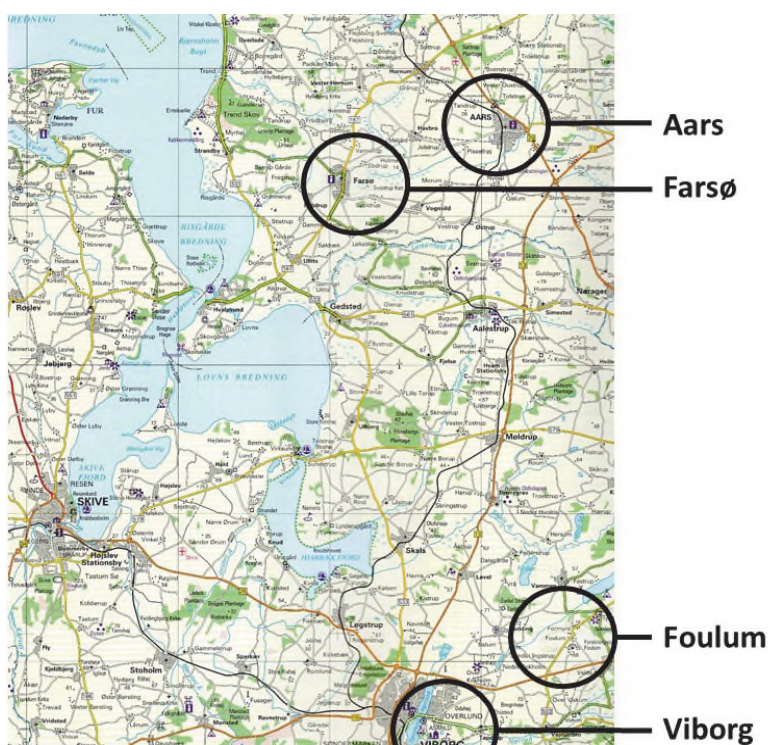
Konsekvent bruger Inger Johanne at skrive, at de vil komme ”ned til Farsø”. Men da Farsø ligger nord for Foulum, forstår jeg ikke, hvorfor hun skriver sådan. Jeg har søgt efter en forklaring på det, men den er det ikke lykkedes mig at finde.

Jeg kunne vælge at dvæle ved mange af de emner, Inger Johanne kommer ind på i brevene, og der ville blive meget at skrive om. Jeg nøjes med tre. Det bliver lidt om at være møllersvend, mølleforpagter eller møllejer. Lidt mere om de mange æg, som familien sætter til livs, og lidt mere igen om rejsen eller afstanden mellem de to hjem i henholdsvis Foulum og Farsø.

En af de ting, som har overrasket mig ved læsningen, er de mange mennesker, som omtales i brevene. Det drejer sig om over 100 personer. Når man tænker på den lille radius, familiens liv udspillede sig i, synes jeg, det er mange, som de havde en eller anden relation til. Det vidner måske om det tætte fællesskab, man havde i det nære miljø, hvor man på den tid var langt mere afhængig af hinanden, end man er i dag.

Oldemor blev slidt. Hun havde hårdt fysisk arbejde - både ude og inde - og af brevene kan det ses, at hun indimellem lider af flere forskellige skavanker med smerter og sengeleje til følge. Hun døde på møllen den 29. januar 1913 - 55 år gammel. Sandsynligvis har hun levet et helt almindeligt liv, som det blev levet på landet i de barske hedeegne omkring århundredeskiftet 1900, og her får vi det præsenteret i en meget personlig beretning.

I brevene bliver Inger Marie (mormor) omtalt som Marie, og Jens Peter Carl (morfar) som Peter. Jeg vil bruge navnene Marie og Jens Peter skiftevis med mormor og morfar.

Foulum, Tjele sogn, ligger i Midtjylland cirka 15 kilometer nordøst for Viborg. Farsø, Gislum sogn, ligger i Nordjylland cirka 43 kilometer nord for Viborg. Copyright Geodatastyrelsen.

Originalbrev

Nr. 23, side 1 og 4

<p>men det kommer jo ogsaa nok jeg Longger Efter at komme med og Besøge eder og nu tænker jeg at det bliver godt Visst nu har vi nok Ende saa det Haardt af Vinteren nu vil i mit Skridt til os og Lige os Hverledes i Haardt Saa skal jeg nok Skride en anden Gang igennem og nu Viser i H. L. til Saa mange Gange fra os Missen, møde og Lad nu vil mere Skridt nu et Læng Lad til os Tre allede</p>	<p>Tenlon H. L. Tirsdag Aften Kære Pater og Sønner Jeg Vender naar at Høre fra eder og Sollen Leds jeg ene Tades og Bids er til Torsdag Hensse ved Løren Piracy i Aften og nu et der Leds jeg vil mi Tørst Fortælle eder at det Var et Har allede i Viborg i Lørdags om et Samlede og Tader har i Viborg til allede men har Leds fredt af at Høre der ogsaa da det havde Varet i Tise Timmer gib Ham vid af</p>
--	---

Nr. 23, side 2 og 3

<p>Salen men vi har ikke Hørt hvad det blev til om det gamle Skjæfers Skul Kobis til et Amelbragteri eller om det skal Hæber et det jeg var ogsaa i i Viborg i Lørdags og Tid omeg Leds gathobitas og jeg var andre ved Jens og Nikolano nu er Leds etudest Løren Har og Tid og Har han Leds Saa Ting nu et det Løren Torbi med Jens Mikelson og Hanssine og Jens var i Kællon og Leds Torsdag og Leds Samt til et Leds til</p>	<p>Hans Pater det er Vist Hanssine der har gjort det Torbi Saa dan gaar Snakken imellem Leds der var en stor Fort i Gården i Lørdags Aften og Løren var med Har og Har faat Har Leds til at Danse nu er det god at vi har faat Tades og det Leds Bodeat af Høre det har Varet Torbi Saa Skridt Dann det var alle Leds jeg felt en dag og Leds minne Gode Leds men nu er den Leds Kommer Leds men nu Leds Leds vi Leds</p>
---	---

Jens Pedersen

Hovedpersoner i brevene

OLDEMOR, som skriver brevene:

Inger Johanne Pedersen født Sørensen 13. december 1857 i Velds, Ørum sogn. Død 29. januar 1913 af skarlagensfeber i Foulum Mølle, Tjele sogn.

Oldefar, hendes mand: Anders Pedersen født 12. april 1858 i Overviskum, Viskum sogn. Død 30. januar 1939 i Vammen By og sogn.

Gift: Den 15. november 1882 i Velds, Ørum sogn.

Deres tre børn: 1) Jens Peter Pedersen født 23. januar 1887 i Velds Huse, Ørum sogn. Gift den 6. februar 1910 i Asmild sogn med **Nikoline** Madsine Nielsen født 25. juni 1888 i Ørum.

Deres førstfødte af tre børn:

A) Anders Pedersen født 11. juli 1910 i Århus, St. Johannes sogn.

MORMOR, som modtager brevene:

2) Inger **Marie** Jensen født Pedersen 28. april 1890 i Velds, Ørum sogn. Død 3. oktober 1962 på Viborg sygehus, Viborg domsogn.

Morfar, hendes mand: Jens Peter Carl Jensen født 28. december 1887 på Christianspris, Viborg Vestermark, Sortebrødre sogn. Død 24. januar 1966 på Statshospitalet i Viborg, Viborg søndre sogn.

Gift: Den 13. december 1910 i Tjele Kirke, Tjele sogn

Deres to førstfødte af fem børn:

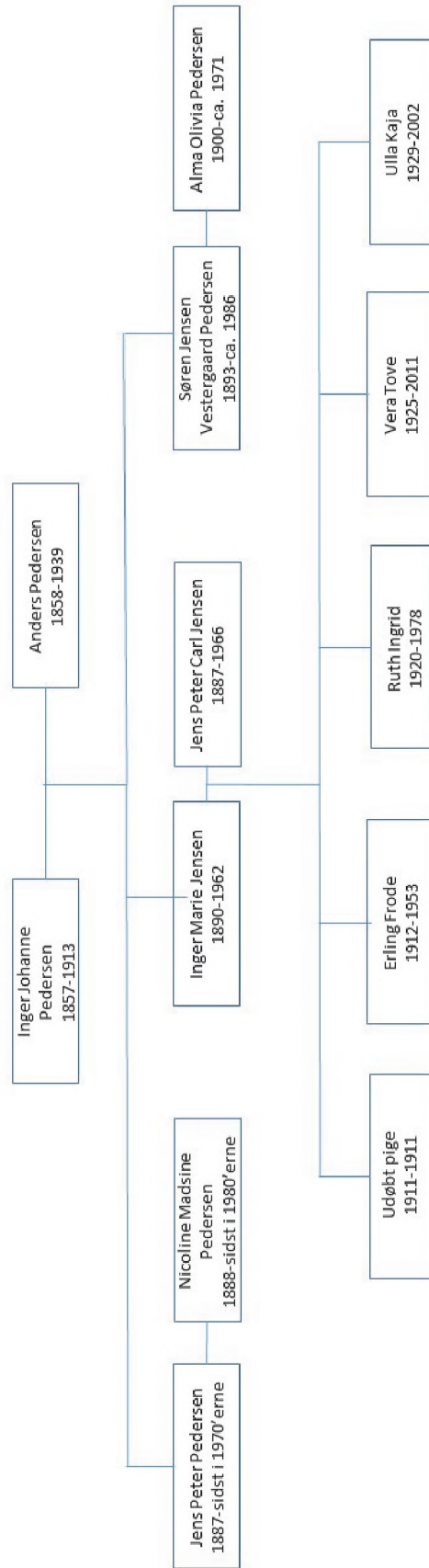
A) Udøbt datter født 1. februar 1911 i Farsø By og sogn. Død 2. marts 1911 samme sted.

B) Erling Frode Jensen født 3. marts 1912 i Farsø by og sogn. Død 8. november 1953 på Viborg sygehus, Viborg søndre sogn.

3) **Søren** Jensen Vestergaard Pedersen født 3. februar 1893 i Velds Huse, Ørum sogn. Gift den 25. juli 1920 i Viborg, Søndre sogn med Alma Olivia Andersen født 15. september 1900 i Viborg Søndermark.

Ingen børn

Efterslægtstavle for Inger Johanne Pedersen – to generationer

Seks udvalgte breve på nutidsdansk

Nr. 2

Kære datter og svigersøn

Foulum Mølle den 20 [februar 1911]

I venter vel at høre, hvordan jeg kom hjem. Det gik godt med rejsen. Jeg kom til at køre med Anton Beist i Over Viskum, og jeg sad i en fodpose og frøs slet ikke. Da jeg kom hjem, var klokken syv, og de var i godt humør allesammen. Far sagde, at han nok tænkte, at jeg ikke kunne komme før. De havde slet ingen kage tilbage, så jeg bagte om søndagen, og i morgen skal jeg til at brygge øl. Det var også drukket op, så de ventede på mig. Men Nikoline siger, at jeg godt må rejse ned til jer igen, når den lille pige skal i kirke [døbes]. Jeg tror heller ikke, at far har noget imod det, så hvis du vil have mig til at hjælpe dig, kan det vist godt lade sig gøre. Så vil jeg tage nogle [...] og æg med ned til jer. Jeg længes efter den lille søde pige, og pas på Marie, at du ikke får kulde til dine bryster. Nikoline er stolt af, at hun har været alene. Ellen har ikke været her, og da jeg kom hjem, var soen syg og begyndte at fare. Far vågede til klokken fire, og hun fik 16 grise, men nu har hun 15. En er klemt ihjel, men det er nu også mange at få. Men hvis I nu vil have, at jeg skal komme ned til jer, så må du skrive til far og bede ham om det, kære Marie, så får jeg nok lov. Skriv nu snart til mig, og lad os vide, hvordan I har det, og om møllen er kommet i gang.

Nu må I være hilset mange gange fra os allesammen, og hils Anders Josstesens og urmageren fra mig, og hav' det godt. Jeg fik jo ikke sagt farvel til dig, Peter, men godt var det, at du ikke kom med - hils lillesøster.

Nr. 10

Kære datter og svigersøn

Foulum Mølle 30/8 [1911]

Tak for brevet, som vi modtog fra jer. Vi er færdige med høsten, og vi fik det sidste havre ind den 19. august. Det gik så hurtigt, og det gik godt. Bagefter gav de sig til at rydde dammen, for den var jo så tør, og da de var færdige med det, fik vi også vand i den, og nu kan vi vande kærerne der igen. Nu kører vi møg ud, og i dag har jeg været ude at sprede det. I mandags var jeg ved at luge gården, den var helt grøn, og nu må jeg til at slide i haven, der er så meget ukrudt, og der er ingen, der har tid til at hjælpe mig. Søren har så travlt med møllen, der er meget at lave, men nu er der da også rigeligt med blæst. Vi taler med Jens hver lørdag, han er blevet landkusk og kører på landet hver dag. Nu får han 18 kroner om ugen og procenter af det, han sælger. Nikoline var i Ørum i lørdags med drengen, men hun ville ikke besøge mig, sagde hun til Søren, for jeg havde ikke besøgt hende i Viborg. Men jeg har nu ikke tid til at gå i byen, men jeg er glad for, at jeg er rask og kan arbejde. Når det bliver november, så vil jeg ud og se mig om, og så kommer jeg nok en tur til Farsø. Vi ventede Peter i søndags, men det var jo heller ikke cyklevejr, og måske skulle møllen male, for I har vel også meget travlt. Jeg ved ikke, hvad tid I kan

vente nogen herfra, men på søndag skal vi hente tørv til Kristen i Over Viskum, så det bliver vist ikke den dag. Men måske kommer Peter og besøger os og handler med hundehvalpene.

Nu må jeg slutte mit brev for denne gang, men skriv nu snart til os igen, og dermed være I hilset så mange gange fra os allesammen. Hils dem, jeg kender, fra din mor.

Nr. 26

Kære Marie

Foulum Mølle fredag [efter 3.3.1912]

Du venter nok på at høre fra os. Jeg kom godt hjem, men der var ingen at tale med på turen, jeg var alene hele tiden, men jeg strikkede, og så blev jeg ikke søvnig. Da jeg kom til Viborg, gik jeg ned til Nikoline og drak kaffe. Jens og Nikoline har ventet brev fra jer. Det stod godt til herhjemme, og alle havde gjort deres til for at spise alle æggene. Om søndagen ville de se, hvem af dem der kunne spise flest, og Bitsch var inviteret herover for at spise med. Bitsch og Tommas have spiste 15 æg hver, og fader spiste 11, og Søren 8. Der blev i alt spist 54 æg til middag, og Andersine kom med en stor margarinekasse og sagde: ”Der kan du se, der er skallerne af de æg, vi spiste til middag i søndags”. Det var nu også mange. Nu får de heller ikke lov til det mere. Vi har ikke fået høet i hus, men på onsdag skal vi have tærskværket fra Ø [byen Ø], så bliver vi færdige på en dag. Jeg kan fortælle jer, at Ane Kirstine Hammersov og Peter skal giftes på fredag. Det bliver et stort bryllup. De betaler 150 kr. for det til hendes fader. Jens og Nikoline skulle med, men Jens vil helst være fri. Den dag skal han herud med ølvognen, og hvis han så kunne blive herude til lørdag morgen, så tog han vel med. Men Nikoline er meget opsat på det, og lille Anders skal så være her hos os. Jeg venter på at høre, hvordan I har det, om lille Erling er en god dreng, og om han vil sove godt om natten, og om du er blevet mere rask, Marie. Du skulle gå tidligt i seng og hvile dig. I morgen kan I jo hente billedet af mig, og skriv nu snart til os igen. Jeg længes efter den lille dreng, men jeg håber, at I har det godt. Jeg har så travlt med at spinde. Nu har vi ikke mere end 3 køer, der malker, men den lille hjelm [ko med hjelmformet hvid farvetegning på hovedet] skal snart kælle. Nu til slut være I hilset mange gange fra os allesammen, og lad mig nu se, at du skriver med det samme, Marie. Nu til april rejser Marie i Over Viskum til Viborg, hvor hun har fået plads.

Nr. 28

Kære familie

12. marts [1912]

I venter vel på brev fra os. Vi har jo så travlt, så vi ikke kan få tid. I dag maler møllen ikke så stærkt, så jeg har lidt tid at skrive. Vi er jo meget glade for, at I befinder jer godt, ligesom vi også gør det - vi har travlt med at spise æggene, men vi kan ikke godt klare os med hønsene. I dag skal vi have 2 spejlæg pr. mand, og så spiser vi æg om aftenen, så vi får en hel ordentlig behandling, og tiden, den går helt

godt. Sidste søndag malede jeg om formiddagen, og så rejste jeg til Kvorning om eftermiddagen til tombola. Jeg blev jo så til dans hele natten - det gik rigtig godt. Vi har været ovre hos Bitschs og få kage, og vi fik også tobak. Om fredagen eller om lørdagen var far på marked sammen med Bitsch, og så var han henne for at hente heste om lørdagen med Kristen Bødker i Tapdrup (svigerfar). Vi har fået en rød hest, og han fik den brune. Jeg ved ikke, om jeg skulle komme med et forslag til, hvad drengen skal kaldes. Jeg synes, Ingvar er et pænt navn eller også Jokum, det er bare et forslag, så kan I jo tænke over det. På søndag skal der være ringridning i Ørum, så kommer jeg til dans igen. Nu tror jeg ikke, at jeg kan finde på mere.

Så være I hilset mange gange fra os alle - Søren Vestergaard - nu er vi færdige med at spise 16 spejlæg til middag.

Nr. 38

Kære datter og svigersøn

Foulum Mølle den 18/6 [1912]

Tak for jeres brev. Det glæder mig at høre, at lille Erling bliver så stor og er så god. Bare det nu vil blive godt vejr, så I kan rejse til Viborg på lørdag. Vi skal nok komme ud til toget og tage imod jer, når vi får at vide, hvilket tog I kommer med, og så kan vi køre rask hjem. Vi har to stærke heste, en sort og en rød. Skal jeg ikke låne en vugge til Erling til at sove i om natten, hvis han vil [...]. Det har være hårdt vejr, vi har haft de sidste dage. Så koldt, som det har været. Det var noget koldt vand, vi fik i lørdags, men i dag er det da blevet bedre. Vi har så travlt i denne uge. Vi renser roer og stakker kløverhø, og vi skulle have vores tørv skåret [?]. Men vi er jo foran med vores arbejde, for vi har god hjælp til det. Nu vil vi håbe, at det bliver godt vejr, men hvis I ikke kommer, så vil jeg telefonere til jer, når jeg kommer til Viborg, og så må I komme en anden gang. Vi skal nok hente jer og køre jer til Viborg igen, men skriv nu til os, og lad os vide, hvad I bestemmer jer til. Jeg ville godt give Erling en fløjlsbluse, hvis du vil have den til ham, Marie. Men vil du hellere have en, som han kan passe, når han bliver lidt større, så skriv det til mig, du må selv bestemme.

Så vil jeg slutte mit brev med mange hilsner til jer fra os allesammen, og hils Erling fra bedstemor. Jeg længes efter at se ham. Jeg kan vel ikke kende ham, så stor han nok er blevet. Nu håber jeg, vi ses på lørdag.

Nr. 49

Kære datter og svigersøn

Foulum Mølle 15/11 [1912]

I dag er det vores 30 års bryllupsdag, og det er jo lang tid, men jeg synes, at det er gået hurtigt. Nu er jeg blevet rask igen, og det er jeg glad for, for det er så hårdt at være syg. Jeg kan også tåle at spise alt mad igen. Det er så godt vejr i dag, det er så

sjældent, vi har godt vejr. Lille Erling er vist i byen i dag. Jeg længes efter at se ham, se hvor stor han er blevet, men han er jo så langt borte. Når I flytter fra Farsø, må I se at komme til at bo her i nærheden. I må godt få møllen og de 4 tønder land og så købe det stykke jord af Kristen Mikkelsen, du nok ved, Peter, og så kan I bo hos os, mens I bygger, men I må også bo hos os, hvis I vil, til I får et hjem. Fader mener, at Søren Tøgesen vil sælge sin bolig, men om foråret er der nu altid flere, som vil sælge. Jeg glemte at skrive, at vores so har fået tvillinger. Det var jo ikke mange til så stor en so, og far blev siddende og troede, at hun ville få flere. Han sad i 14 timer. Nu er vi allesammen kommet over brylluppet, men det var vist slemt med dette hersens maveonde. Det begyndte med Ellen og så Edvardt, og Lisbet var den sidste, men hun var også den, der var mest dårlig. Det var om lørdagen, og Ellen og Edvardt var i Viborg. Jeg måtte der over at malke, og så gav jeg Lisbet en sodavand, og det kom hun sig på, sagde hun. Ellen fik et bord og 4 stole og en sofa af naboerne og et servantesæt af de unge og et spisestel og 150 kroner i kontanter, 4 duge og en del glasting samt en del telegrammer og kort. Det var et pænt kort, som I havde sendt til dem, det blev Ellen glad for. Jeg kan hilse fra Jens, han er herude med ølvognen i dag.

Og nu til slut være I hilset fra os allesammen – din mor.

Ørum Kirke, Sønderlyng Herred. Her blev Inger Johanne og Anders Pedersen gift. Gengivet fra Wikipedia/org/Fil:Ørum sogn (Viborg kommune).

Foulum Mølle

Oldemor Inger Johanne stedfæster næsten alle sine breve med at skrive ”Foulum Mølle”. Det er også altid sådan, vi i familien har hørt stedet omtalt, selv om møllen var en del af en ejendom, som bestod af en firlænget gård med tilhørende marker. Da det er møllen, som er omdrejningspunktet for historien her, vil jeg i det følgende mest bruge betegnelsen møllen, men også af og til *gården* eller *ejendommen*, alt efter hvad jeg mener passer bedst i situationen.

Foulum Mølle var en vindmølle som lå i Tjele sogn, Sønderlyng Herred, Viborg Amt, og den var en af fire nye hollandske møller, som blev bygget på strækningen mellem Hammershøj og Viborg i årene 1876-1911. Møllen eksisterer ikke mere, og dens skæbne er lidt uvis, men af en brandforsikringsbeskrivelse fra 1930 fremgår det, at på det tidspunkt var møllen revet ned. Selve gården brændte i 1932. Der blev opført en ny gård, som i 1991 blev solgt til Statens Forsøgsstation i Foulum. I 1999 blev gården revet ned af samme ejer.

Postkort med parti fra Foulum samt Foulum Mølle.
Billede fra auktions-hjemmesiden online auktioner.

Oprindeligt lå møllen ud til den gamle Randers-Viborg landevej, som ikke findes mere. Her lå møllen perfekt placeret, og det var let at komme til at køre ud med det maledede korn. Det foregik med hestevogn. I dag ville den have ligget på adressen Overlundvej 16, tæt på hvor Forskningscenter Foulum ligger.

Foulum Mølle var en såkaldt hollandsk vindmølle, hvilket blandt andet betyder, at det kun er hatten, hvorpå vingerne sidder, som drejer rundt. Møllen blev bygget på Foulum Hede af møllebygger Niels Olsen i 1880, og ifølge kontrakten skulle møllen stå færdig den 1. november. Niels Olsen var en berømt møllebygger i Jylland med møllebyggereksamen fra Polyteknisk Læreanstalt i København, og i løbet af 33 år nåede han blandt andet at bygge 83 hollandske vindmøller (faktaboks ”Møllen”).

Bygherre af Foulum Mølle var Thomas Jensen, men ejeren af jorden, som var opdyrket hedejord, var gårdejer Chr. Vestergaard, som også ejede den tilhørende landbrugsejendom. Ifølge kontrakten lød købesummen for møllen på 6.450 kroner. Thomas Jensens ville ikke kun male korn til eget forbrug, men også male for andre. Da der i 1895 bliver installeret en petroleumsmotor for at hjælpe til, når der ikke var så meget vind, har der muligvis været meget at lave.

Den 18. juli 1907 købte min oldefar Anders Pedersen ejendommen af Thomas Jensen med den tilhørende vindmølle, jord og besætning af kreaturer. For at drive møllen måtte Anders have næringsbevis som møller, og det fik han en måned efter købet. Med Inger Johannes 53 breve får vi et indblik i, hvordan livet har forment sig for hende og Anders i en periode på to år.

Arbejdet i møllen

I brevene hører vi om kornsorterne rug og havre. Efter malingen kan rugmelet være blevet brugt både til bagning af brød til eget forbrug og til bagning af brød til salg. Det kunne et bagehus (faktaboks ”Gården”) indikere. Men ellers må det maledede korn være blevet solgt. Ligeså med havren. Noget kan være blevet brugt til dyrefoder (specielt hestefoder), og noget kan være blevet solgt.

Inger Johanne skriver flere gange, at hun skal til at brygge øl. Men ingen steder i brevene står noget om, at de sår eller høster byg, som normalt bruges til ølbrygning. Alligevel må de have dyrket byg, for af skøderne fremgår det, at der betales en årlig bygafgift af matrikelnummeret 4 f af Foulum til Stamhuset Tjele. Da møllen ser ud til at have haft en skallekværn (faktaboks ”Møllen”), stemmer det godt, for den blev typisk brugt til afskalning af byg til gryn.

Jeg går ud fra, at størstedelen af arbejdet i møllen har bestået i at male korn for andre landmænd.

Møllen

Uddrag af ”Tjele på langs – egshistorie og folkeliv 2000” af Lise Andersen:

”Foulum Mølle var således bygget efter tegninger til Thisted Mølle ved Viborg. Det var en relativ lille jordhollænder uden kælder, men anbragt på en ca. 30 tommer høj muret fod med et hul i jorden til skallestenen [sten hvor skallerne blev skilt fra kornet]. Normalt ligger en skallesten, der altid er en engelsk sandsten, i en kasse under gulvet, for at der ikke skal ske ulykker, hvis stenen går i stykker. Her var ingen kælder under gulvet, hvorfor man har måttet grave et hul til skallekværnen, så den var beskyttet, hvis stenen skulle springe under brug – ellers ville stumperne blive slynget rundt i møllen, til stor fare for de tilstedeværende.

Møllen havde oprindelig et vingefang på 28 alen (ca. 17,50 meter) og vingerne blev dækket af almindelige lærredssejl. Senere blev der dog opsat jalousier – også kalde ”klapvinger” eller selvsvikkende vinger. Møllen var udstyret med maleindretning til såvel sigtemel som gryn.”

[En jordhollænder vil sige, at møllen er anbragt direkte på jorden uden underbygning. Foulum Mølle har derfor været lidt speciel, fordi den var hævet over jorden, idet den var anbragt på en muret fod. Møllen var bygget af kampesten og træ.]

Gården

”Mod syd lå stuehuset som bestod af 9 fag opført af kampesten. Tagkonstruktionen var af fyrretræ og tækket med strå. Der var fire værelser, forstue, køkken, bryggers og spisekammer.

Mod vest lå laden der også var en kampestensbygning med stråtag og 8 fag stor.

Mod nord lå ko- og hestestald med foderlo.

Mod øst et helt tilsvarende hus til svinehus.

Nord for gården lå et lille 3 fags hus af kampesten. Det var et bagehus.

Syd for gården lå vindmøllen.”

Kilde: ”Tjele på langs – egshistorie og folkeliv 2000” af Lise Andersen.

Familien Inger Johanne og Anders Pedersens tid på møllen

Oldemor og oldefar, Inger Johanne og Anders, drev ejendommen og møllen i godt seks år. I nogle af årene havde de hjælp af deres to sønner Jens og Søren samt datteren Marie, min mormor. Karl og pige har de også haft noget af tiden. I 1910, da min mormor blev gift, flyttede hun til Farsø, hvor hendes mand var mølleforpagter, og fra da af tyder det på, at hun har været savnet derhjemme.

Af Inger Johannes breve ses det, at det ikke altid har været let at klare alt arbejdet, og af et par af brevene fremgår det også tydeligt, at hun og Anders gerne har villet have, at mormor og morfar kom hjem fra Farsø for at hjælpe til, men også for at ”Have Hjemmet” som hun skriver i brev nr. 6.

Mormor og morfar blev altså flere gange opfordret til at komme hjem for at bo på møllen og hjælpe til med driften, og i brev nr. 4 spørger mormors lillebror Søren indtrængende, om de ikke nok vil komme hjem. Men de kom først hjem til Foulum efter Inger Johannes død i 1913.

Jorden

”Jordtilliggendet var på ca. 24 3/8 tdr. land (geometrisk mål) fordelt på: 23 1/2 tdr. land ager, 3/8 tdr. tørvemose, 1/2 tdr. veje, have og gårdsplads.”

Kilde: ”Tjele på langs – egnshistorie og folkeliv 2000” af Lise Andersen.

De 24 3/8 tdr. land (ca. 135.000 m²) var fordelt på følgende matrikelnumre:

Matrikler (fra 1880 til 1913)

- 1) Nr. 4 f af Foulum, Tjele sogn
- 2) Nr. 3 e af Overviskum, Viskum sogn
- 3) Nr. 9 p af Ø, Viskum sogn

Matrikler (fra 1926 da morfar solgte)

Som ovenfor plus

- 4) Nr. 1 k af Faardal, Viskum sogn

Mormors storebror Jens boede kun hjemme i en lille del af den periode, hvori brevene blev skrevet. Jens har åbenbart ikke været interesseret i at overtage møllen, for allerede i brev nr. 6, som er fra juni 1911, ses det, at han og konen Nikoline vil rejse, så snart der bliver sendt bud efter ham fra Bryggeriet i Viborg, hvor han har fået arbejde. Men måske var der også en anden grund. Senere i samme brev skriver lillebror Søren nemlig: ”Fruen hun passer jo ikke til at være på landet og gå og

rode, men vi skilles i al venskab.” Jens og Nikoline flyttede først til Århus. Siden flyttede de til Viborg, og Jens kom jævnligt forbi sit barndomshjem, når han var ”ude med ølvognen”. Senere blev Jens vognmand. Da det primært var Jens, som passede møllen, skulle en anden jo overtage det job, når han var flyttet hjemmefra, og en anden i familien stod ikke lige klar.

Mormors lillebror Søren var 18 år i 1911, og han boede stadig hjemme og hjalp til. Hans mening om arbejdet med møllen bliver vi hurtigt klar over, for i brev nr. 6 skriver han: ”Jeg er grum ked af at komme til at passe møllen, jeg vil hellere være nede i gården.” Men foreløbig var det altså ham og oldefar, som måtte klare den opgave, efter at Jens var rejst. Jeg syntes ikke, det lyder til, at hverken karlen eller pigen har hjulpet til i møllen, så de må have været optaget af arbejdet på gården og i markerne.

Arbejdet med at passe en mølle har været et ret ensomt job, og ydermere har man stået i støv og dårlig luft. Jobbet med at køre ud med møllevognen og samle korn sammen til maling og bagefter køre rundt og aflevere det færdige produkt har været meget sjovere end at være den, der stod og arbejdede i møllen. Søren ville gerne være sammen med andre mennesker. Han var selskabsmenneske, og jeg husker ham som altid glad og smilende. I flere af brevene hører vi også om hans store lyst til at komme ud at danse.

Allerhelst vil Søren ud at køre ud med møllevognen. Det er ”noget han har lyst til”, skriver Inger Johanne i brev nr. 29. Det tyder altså heller ikke på, at han var interesseret i at overtage møllen, og han flyttede da også til Viborg, hvor han blev rutebilchauffør. Et job han skal have været meget glad for, og hvor han i en menneskealder kørte på ruten mellem Viborg og Ålborg.

Inden da ser det dog ud til, at Søren har været omkring Vestermarks Mølle ved Viborg. Et par gamle postkort fra julen 1913 og 1914 er stilet til Søren på denne mølle, og jeg vil derfor udlede, at Søren har arbejdet her hos møller Laursen efter sin mors død i januar 1913.

Sandsynligvis Vestermark Mølle. Julekort 1958.

Ud af tre børn - to drenge og en pige - blev det pigen, og hendes mand, som overtog møllen. ”I må godt få møllen og de fire tønder land [*jorden står opført til 24 3/8 tdr.land, så det er muligvis en del af jorden, der menes*]”, skriver oldemor i brev nr. 49, ca. to måneder før hun døde.

Da hun døde i januar 1913, solgte Anders ejendommen med tilhørende vindmølle, kreaturer, jord med mere til sin svigersøn, altså min morfar. Det skete ved skøde af 27. november 1913 til en pris af 18.000 kroner. Anders var da godt 55 år og morfar knapt 26. På det tidspunkt var mormor og morfar allerede flyttet hjem på møllen.

Oldefar Anders Pedersen med sin datter Inger Marie og fra venstre sønnerne Jens og Søren.

Af folketællingerne fra 1916 og 1921 fremgår det, at oldefar Anders Pedersen blev boende på møllen efter sin kones død. Det var jo helt almindeligt dengang, at de ældre blev boende på aftægt hos dem, der overtog gården, og det skete altså også her. Udover familien selv var der også tyende - en karl og en pige. I Skøde- og panteprotokollen ved salget fremgår det blandt andet, på hvilke vilkår Anders blev boende. Mormor og morfar overtog alt indbo ved overtagelsen af ejendommen på nær det i faktaboksen ”Aftægtsvilkår for Anders Pedersen” nævnte.

Aftægtsvilkår for Anders Pedersen

Uddrag af Skøde- og panteprotokol:

”Med undtagelse af 2 sengesteder med tilbehør af sengeklæder og lagner, 1 bord, 6 stole, 1 buffet og 1 klædeskab og mine personlige klæder.”

Andre vilkår:

”Sælgeren forbeholder sig udelukkende ret til brugen af den stue, der hidtil har været benyttet af ham til soveværelse, og køberen skal være forpligtet til at forsyne samme med lys og varme som forlanges samt at yde sælgeren kosten ved hans og familiens bord foruden fornøden og omhyggelig pleje og pasning, ligesom han i sygdomstilfælde skal hente og hjemkøre læge og besørge medicinen afhentet, og forbeholde sælgeren uhindret adgang til stuen og ret til færdsel på stedets grund og jorder, der ikke er besåede”.

Da Anders blev gift igen den 29. marts 1922 med Inger Marie Annine Poulsen, flyttede han til Vammen.

Familien Marie og Jens Peter Jensens tid på møllen

Mormor og morfar, Marie og Jens Peter, overtog ejendommen, der blev drevet dels som mølleri og dels som landbrug i 1913, og de blev der i knapt 13 år. Af de fire levedygtige børn ud af i alt fem, som mormor og morfar fik, blev de to født på møllen. Det var to piger. Den ene var min moster Ruth Ingrid, født den 5. april 1920, og den anden var min mor Vera Tove. Hun blev født den 10. november 1925 og var således lige godt fire måneder, da mormor og morfar solgte møllen igen. Det skete den 31. marts 1926.

Hele ejendommen med ”de tilbageværende dele af en vindmølle med en kværn” blev solgt til landmand Holger Vestergaard af Houlkjærgaard. Ordlyden ”de tilbageværende dele...”, kunne tyde på, at møllen ikke mere var i så god stand, og efter sigende skulle møllernes storhedstid også være ved at være slut på det tidspunkt. Blandt andet skulle vedligeholdelsen af møllerne have slugt så meget af indtjeningen, at de ikke længere var rentable. Hele ejendommen blev solgt for 32.000 kroner.

Min mor er blevet fortalt, at da køberne til møllen havde kigget sig rundt og blandt andet fået øje på min mor, som stod i en kurv på gulvet, havde de udbrudt: ”Den lille pige, der ligger der i kurven på gulvet, hende må I da godt lade stå”.

Jeg tror, at der har været flere grunde til, at mormor og morfar solgte gården. En af dem har været, at morfar måske aldrig rigtig havde haft lyst til at være landmand, og efter salget flyttede de også til Viborg by, hvor de boede resten af deres dage.

Møllersvend, mølleforpagter og mølle ejer

Oldefar Anders Pedersen blev mølle ejer, da han købte ejendommen på Foulum Hede, mens morfar, Jens Peter Jensen, sandsynligvis er startet som møllersvend i nærheden af Viborg, hvor han blev født på gården Christianspris. I brev nr. 52 nævner oldemor, at Søren har talt med mølleren fra Vestermarks Mølle, ham hos hvem han senere får arbejde, og hos ham har morfar muligvis også været som ung, inden han flyttede til Farsø. Ved sit bryllup i 1910 står han i kirkebogen som mølleforpagter i Farsø, og i 1913 blev han mølle ejer på Foulum Mølle. I det meste af sit liv bar morfar tilnavnet ”Mølle-Peter”.

I gammel tid har møllerne haft en særlig høj status i lokalsamfundet, og nogle møllere blev meget velhavende. Helst giftede man sig med andre mølleres børn, og i hvert fald giftede pigen fra Foulum Mølle sig med mølleforpagteren fra Farsø.

Det er ikke lykkedes mig at finde ud af, hvor mormor og morfar mødte hinanden, men måske mødtes de på et marked, f.eks. Viborg Toftmarked, som i mange år afholdtes den sidste mandag i september måned. Af brev nr. 45, fremgår det, at der er Toftmarked mandag den 23. september 1911. Senere i samme brev skriver Inger Johanne, at: ”I morgen skal jo alle de unge til Viborg de glæder dem meget til dagen...”, og det stemmer meget fint med, at tirsdag var ungdommens dag, hvor især landboudommen holdt fri og festede.

Æggenes betydning

”Jeg kommer med æggene,” skriver Inger Johanne sidst i brev nr. 25. I mange af brevene skriver hun, at hun har gemt æg, vil gemme æg, har sendt æg eller vil sende æg. Inger Johanne tænker åbenbart meget på, om datteren og svigersønnen (og barnebarnet Erling, da han kommer til) får æg at spise. Brev nr. 44: ”... og når han (Erling) nu spiser æg bliver han snart stor I skal nok få flere æg...” Brev nr. 36: ”... men jeg har sendt en kasse æg ... så kan I spise dem til pinse og så må I hente nogle flere herhjemme.” Brev nr. 50: ”... I kan nok godt have brug for nogle æg til jul men det er jo så vanskeligt at sende dem hele til eder.”

Ja, det har nok været svært at sende æggene fra Foulum til Farsø, uden at de gik i stykker. Men alligevel har det været vigtigt for Inger Johanne at få sendt æggene til Farsø, hvor de åbenbart ikke selv havde høns. I brev nr. 3 står nemlig: ”Har Peter snart hønsegården i stand... ” Det må betyde, at morfar skal have lavet en

hønsesgård. Vi hører dog aldrig, at den bliver færdig, så derfor bliver Inger Johanne ved med at sende æg.

Men også hjemme hos dem selv på møllen var æggene vigtige. I brev nr. 26 ser det ud til, at fem personer havde konkurreret om, hvem der kunne spise flest, mens Inger Johanne var i Farsø for at besøge mormor og morfar. Det var blevet til 54 æg i alt til middag, men det lyder det ikke til, at Inger Johanne var helt tilfreds med, for: "... nu får de heller ikke lov til det mere," skriver hun. Brev nr. 28 slutter sådan: "Nu er vi færdige med at spise 16 spejlæg til middag..." Det tyder altså på, at der blev spist mange æg i begge hjem, og på den måde har familierne sikkert fået dækket en del af deres behov for blandt andet proteiner.

Man kan undre sig over, hvordan de har opbevaret æggene dengang, hvor der hverken fandtes is- eller køleskabe. Men en kendt, billig og sikker opbevaringsmetode var at lægge æggene i vandglas. I en gammel kogebog står: "Til 10 liter vand tages 1 liter 10 % vandglasopløsning. Det blandes sammen i en spand eller krukke og æggene nedlægges. Vandglasopløsningen skal dække det øverste lag fuldstændigt. Æggene kan holde sig godt, hvis de har været rene og friske, da de blev lagt ned, og opbevares tørt og køligt. De egner sig ikke til at spise som blødkogte eller spejlede æg, men er gode til madlavning, også i omeletter". Måske var det sådan, Inger Johanne gjorde.

Vandglas

Uddrag fra <http://dan.wikitrans.net/Natriumsilikat>:

"Vandglas er en opløsning af natriumsilikat. Stoffet har tidligere været brugt til konservering af æg, fordi det hærdet lufttæt op og lukker fuldstændigt af for smittekim. De konserverede æg kunne på denne måde holde op til 6-8 måneder. Metoden var med til at gøre det muligt at få æg året rundt, når hønsene ikke lægger æg i den mørke årstid. Ved brug af elektrisk lys og varme lægger hønsene nu æg året rundt."

Rejsen mellem de to hjem - Foulum og Farsø

Mormor har været godt 20 år, da hun blev gift og flyttede til Farsø. At Inger Johanne har savnet sin datter, er helt tydeligt, og man kan næsten føle hendes smerte, når hun skriver om, hvornår de mon kan ses igen. Gribende er det, når hun igen og igen konstaterer, at det heller ikke lykkedes at ses denne gang hverken til

påske, jul, nytår, en fødselsdag eller lignende, så Inger Johanne også kunne aflevere de eftertragtede æg.

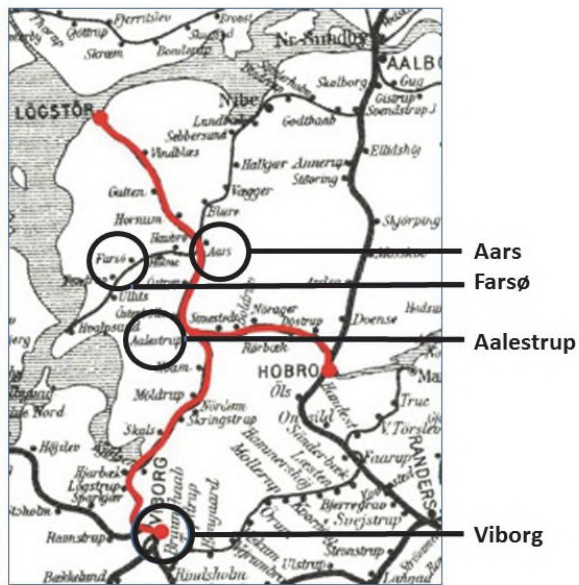
I brev nr. 52 står der: ”... men det kan vist ikke blive i vinter, at vi to kan besøge hinanden, men ... til foråret ... ” Flere gange er disse konstateringer af, at de endnu engang ikke opnåede at se hinanden efterfulgt af et optimistisk håb om, at på et bestemt tidspunkt ud i fremtiden kan de nok ses.

Vi læser altså meget om, at familierne gerne ville besøge hinanden mere, end det tyder på, at det blev til. Men vi får også det indtryk, at der var flere grunde til, at det ikke lod sig gøre. Hverken i Foulum eller Farsø havde man selvfølgelig bil, så hvad var der af muligheder?

Der var Himmerlandsbanerne, også kaldet ”Y-banen”, som var blev etableret i slutningen af 1800-tallet. Strækningen Hobro-Aalestrup-Aars-Løgstør (Løgstørbanen) var blevet indviet den 14. juli 1893, og den 14. september samme år var det strækningen Viborg-Aalestrup. Den første var statsbanernes, den anden var en privatbane. Den største del af vejen, som familierne skulle tilbagelægge for at besøge hinanden, havde altså allerede togforbindelse, da mormor flyttede til Farsø.

Den sidste del, stykket mellem Aars og Farsø blev indviet den 2. juli 1910. Den var en del af privatbanen Aars-Farsø-Hvalpsund. Det ser derfor ud til, at det i hele perioden, hvor mormor og morfar boede i Farsø, har været muligt at køre i tog til og fra hinanden den største del af vejen. Mellem møllen i Foulum og Viborg station har de kørt i hestevogn, og mellem Farsø station og hjemmet i det nuværende Nørregade nr. 49 har de kunnet gå. I brev nr. 20 står: ” ... og vi skal nok hente jer, men I kommer vel heller ikke med det sidste tog, for så bliver det så sent, men se nu at komme ... ” og i brev nr. 38 står: ” ... Vi skal nok komme ud til toget og tage imod jer, når vi får at vide, hvilket tog I kommer med, og så kan vi køre rask hjem. Vi har to stærke heste, en sort og en rød ... ”

Pudsigt er det i øvrigt at opdage, at de første danskproducerede biler, ”Bremsbilen”, var otte køretøjer, som netop kom fra Viborg. De kom fra fabrikant Brems i perioden 1900-1907.

Himmerlandsbanerne, Y-banen, Gengivet efter
 ”Kampen om Himmerlandsbanerne” af Mogens Duus.

Festtoget ved Hvalpsundbanens indvielse i Farsø, 02.07.1910. (LA)
 Gengivet efter ”Aars-Farsø-Hvalpsund Jernbane 1910-1969” af Ib og Poul Thor Hansen.

Farsø station under bygning, 1910. (LA)

Gengivet efter "Aars-Farsø-Hvalpsund Jernbane 1910-1969" af Ib og Poul Thor Hansen.

I årene mellem 1911 og 1913 må en tur fra Foulum til Farsø være foregået sådan:

Fra	Til	Transportmiddel	Afstand i bil i dag
Foulum	Viborg station	Hestevogn	15 km
Viborg station	Aalestrup	Tog (skifte)	33 km
Aalestrup	Aars	Tog (skifte)	15 km
Aars	Farsø	Tog	13 km
I alt			76 km

I brev nr. 36 står: ” ... jeg ville gerne have været nede og gratulere dig på din fødselsdag kære Marie, men det kan jeg jo ikke, det er jo så lang en vej.... ”

Alt i alt er det altså en afstand på små 80 kilometer, som vil betyde godt en times kørsel i bil i dag. Men dengang var den maksimalt tilladte hastighed for togene 45 km i timen, så med flere togskeft har det taget væsentligt længere tid at komme frem og tilbage til hinanden end i dag. Det har taget godt 2,5 time alene med toget. Dertil kom turen med hestevogn fra Foulum Mølle til Viborg station - en tur på måske over 2 timer.

Det har været besværligt. Med et spædbarn, som mormor jo har skullet have med i nogle af de måneder, som brevene handler om, har det givet også været en anstrengende tur.

Her ligger nok en del af forklaringen på, hvorfor mormor ikke så tit kom hjem til Foulum. Men en anden forklaring kan også være økonomien ved rejsen. I bogen ”Kampen om Himmerlandsbanerne” skriver forfatterne et sted, at *”en togrejse ikke var for hvem som helst”* med henvisning til, at det var dyrt at køre med tog.

Køreplaner for 1911 og 1912

Viborg-Farsø		Farsø-Viborg	
Afg. Viborg	7.40	Afg. Farsø	17.13
Ank. Aalestrup	9.02	Ank. Aars	17.41
Afg. Aalestrup	9.14	Afg. Aars	17.49
Ank. Aars	9.49	Ank. Aalestrup	18.23
Afg. Aars	9.55	Afg. Aalestrup	18.32
Ank. Farsø	10.13	Ank. Viborg	19.56

Kilde: Gitte Lundager, DSB, Danmarks Jernbanemuseum.

Den nye station i Viborg ca. 1896. (Arkiv JBP). Gengivet efter ”Lokalarkivet i Viborg og Jens Bruun Petersens arkiv” i ”Kampen om Himmerlandsbanerne” af Mogens Duus.

Afrunding

Mit overordnede indtryk af Inger Johannes breve gør mig glad og respektfuld. Jeg bliver glad, fordi jeg sidder tilbage med billedet af en harmonisk familie og et godt ægteskab mellem hende og Anders. Jeg får respekt for Inger Johanne, fordi hun ikke på noget tidspunkt beklager sig over sit liv. Hun konstaterer, at hun har meget at lave: Hun skal malke, kalke, brygge øl, høste med mere. Men hun gør tingene og beklager sig ikke.

At Inger Johanne et sted nævner, at Anders har givet hende lov til at rejse, tror jeg ikke, at vi skal forstå sådan, at det alene var ham, der bestemte - selv om han skal have haft en stærk personlighed. Men jeg tror, at det handler om planlægningen af et samarbejde, som var helt nødvendigt.

Inger Johanne har været omdrejningspunktet i hjemmet. Hun var uundværlig, og alt gik i stå, når hun ikke var hjemme, siger Anders et sted. Han valgte da også at sælge ejendommen, da hun døde.

”I dag er det vores bryllupsdag for 30 år siden”, skriver Inger Johanne i et af sine sidste breve, ”og tiden er gået rask”. Det kunne man åbenbart også føle dengang, selv om vi nok har en tilbøjelighed til at tro, at det er noget, der hører vores tid til.

Vi hører ikke noget om familiens økonomi, men jeg har ikke fornemmelsen af, at de manglede noget, og dermed heller ikke af, at de var fattige. Inger Johannes kunne arbejde på lige fod med sin mand, men økonomisk uafhængighed var der ikke tale om. Helt indtil den 1. januar 1926 havde manden fuld råderet over et pars fælles formue.

I sommeren 2015 skal vi fejre 100 året for kvindernes stemmeret til Rigsdagen (Folketinget og Landstinget). Denne ret fik kvinderne først efter Inger Johannes død – nærmere bestemt ved grundlovsændringen den 5. juni 1915.

Men i 1908 havde kvinderne fået stemmeret til de kommunale råd, så Inger Johanne har muligvis stemt ved det første kommunalvalg den 12. marts 1909. Ved det næste kommunalvalg fire år senere, den 11. marts 1913, var hun død godt en måned inden. Hun opnåede altså kun at kunne stemme én gang i sit liv.

Kilder

Ejendomsblad i Realregister for Tjele sogn, Arkivsign: B46 – SP103

Folketingets Oplysning, Christiansborg, 1240 København K

Kirkebøger, Folketællinger 1916, 1921, 1925

Skøde- og panteprotokol Middelsom – Sønderlyng hrdr., Arkivsign: B46 – SP 43, nr. 1225

Skøde- og panteprotokol Middelsom – Sønderlyng hrdr., Arkivsign.: B 46 – SP 54, nr. 6067

Litteratur

Duus, Mogens: ”Kampen om Himmerlandsbanerne Hobro-Løgstør og Viborg-Aalestrup”, bane bøger 2013

DANMARKS HISTORIEN bind nr. 12 – år 1900 – 1925, Gyldendal og Politiken

Jørgensen, Poul og Hansen, Poul Thor og Hansen, Ib Thor: ”Aars-Farsø-Hvalpsund Jernbane 1910-1969”, 1998

Madsen, Heini: ”Ordbog for slægtsforskere”

Skaaning, Jytte og Klercke Rasmussen, Bente: ”Find din slægt – og gør den levende”

”Tjele på langs – egnhistorie og folkeliv 2000” Årbog udgivet af Lokalthistorisk Forening i Tjele kommune, 3. årgang. Kapitel: ”Vindmøller langs Randers-Viborg Landevej” af Lise Andersen

Lokalhistoriske museer og arkiver

Danmarks Jernbanemuseum (DSB), Dannebrogsgade 24, 5000 Odense C

Det kgl. Bibliotek, Søren Kierkegaards Plads 1, København (Småtrykssamlingen)

Landsarkivet (Rigsarkivet) i Viborg, Ll. Sct. Hans Gade 5, 8800 Viborg

Lokalthistorisk Arkiv for Farsø og Omegn, Torvet 1, 9640 Farsø

Tjeleegnens (Foulum) Lokalthistoriske Arkiv, Tjelevej 8, Ørum, 8830 Tjele

Vesthimmerlands Museum, Søndergade 44, 9600 Aars

Viborg Kommune, Kultur Service & Events, Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800
Viborg

Viborg Lokalhistorisk Arkiv, Viborg Museum, Hjultorvet 11, 880 Viborg

Hjemmesider

www.baner-omkring-aalborg.dk (Nordjyllands jernbaner)

www.bremsbilen.dk

www.danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder

www.danskkvindesamfund.dk

www.denstoredanske.dk DEN STORE DANSKE, Gyldendals åbne encyklopædi

www.dk.afstand.org/Danmark (Afstande i Danmark)

www.eggside.dk (danæg)

www.loevemoelle.dk (mølletyper)

www.qxl.dk (online auktioner)

www.viborghistorie.dk (Toftmarked i Viborg)

www.wikipedia.dk

Bilag:

Inger Johannes 53 breve til sin datter Inger Marie skrevet mellem januar 1911 og januar 1913

Vintermåneder 1911 – breve nr. 1 - 3

Nr. 1

Kjere Datter og Svoger [Svigerson] Foulum Mølle 15/1 [1911]

I Venter Vel efter at Høre fra os Fader og Søren kom da godt Hjem og de Var Glade ved Reisen de Søndtes at Farsø Var Meget Pæn men Dagen Efter Havde Jens Uheld Igjen med at Kjøre det Var nede i Foulom Ned af Bakket fra Præstens Have at den Ene Hest Slog op og Knækkede Skjerten [*vognstjært=styre- eller trækstang i en hestevogn*] og Vognen Veltede og Jens Slog sig Slemt Paa den Frosen Jor men Han Mærkede ikke meget til at Han Have Slaaet Sig Han Løb Selv Hen og Fangede Hestene men paa Veien Hjem Mærkede Han at det Kom til at gøre ondt og der Var et Stor Hul paa Hans Laar og et paa Knæet og Knoglen Var der ogsaa Hul paa og saa gik der Fjorten Dage at Han Slet ikke kunde Bestille noget og Fader maatte Pase Møllen men det Var godt at Han ikke Tog Mere Skade Vi fik Saa Lit Lige af Julegilderne Vi Har ikke Været andre Steder end Til Jens Tøgesens det Var Siste Mandag og Onsdag Var Jens og Nikoline der og I aftes Var Søren der og Saa Var Han til Legstue [*fest for især unge mennesker med ordnede lege og dans*] I Formøre Bagefter og Anton Hansen og Søren Havde Rigtig Moret Dem nu Har den Lille Kvie Kjelvet og den Sorte Hjelmet [*hjelmsformet hvid farvetegning på hovedet af den ko*] Har også Kjelvet og nu Begynder Vi at faa mere Mælk Fader Var til Fæs i Randers i gaar det Var di Gamle Dragoner der Var Fæst med Kresten Hansen i [...] og Fader Fultes ad og det Var en Storartet Fæst nu Har Hønsene Begyndt at Læge æg og nu kan i Skrive Til mig Naar jeg Skal komme at besøge Eder Saa Skal jeg Tage Nogle Nøe Æg med til Eder jeg Længes Saa meget efter at Besøge Eder jeg ved ikke om i kan Læse det for Jeg har nesten glemt at Skrive

nu til Slut Være i Hilset fra os Allesammen og et glædeligt Nøtaar Vil Jeg Ønske Eder

Nr. 2

Kjere Dater og Svigersøn Foulum Mølle den 20 [februar 1911]

I venter vel Efter at Vide Hvorledes at jeg kom Hjem det gik helt godt med Reisen jeg kom Til at Kjøre med Anton Beist i Overviskom og jeg Sad i Fodpose og jeg

Frøs mig slet ikke og da jeg kom Hjem Var Klokken Sølv og di Var i god Homør
Allesammen Fader Sagde at Han Tænkte nok at jeg ikke kunde komme Før men de
Havde Slet Entet Kage jeg Bagede om Søndagen og imorgen Skal jeg til at Brøge
Øl det Var ogsaa gaaet Til Saa di Var Lige Ved at Vente Efter mig men Nikoline
Siger at jeg maa godt Reise ned Til Eder Igjen Naar den Lille Pige Skal i Kirke og
jeg Troer ogsaa at Fader ikke Har noget Imod det Saa Hvis at du Vil Have mig Til
at Hjælpe dig Kunde det Vist godt Lade Sig gjøre Saa Vilde jeg Tage nogle [...] og
Æg med ned til Eder jeg Længes Efter den Lille Søde Pig og Pas paa Marie at du
ikke faar kuld til dine Brøster Nikoline er Stolt af at Hun Har Været ene Ellen Har
ikke Været Her og da jeg kom Hjem Var Soen Søg og Begønte at Lige grise Fader
Vaagede Til Klokken Fire og Hun Fik 16 Griser men nu Har Hun 15 en er Klemt
Ihjel men det er nu ogsaa mange men Hvis at i nu [...] at jeg Skal komme ned til
Eder Saa maa du Skrive til Fader og Bede Ham derom Kjære Marie Saa faar jeg
nok Lov og Skriv nu Snart Til mig og Lad os Vide Hvorledes i Har det og om
Møllen er Kommen i gang

og nu Være i Hilset saa mange gange fra os Allesammen og Hils Anders Josstesens
fra mig og Urmagerens og Lev nu Vel men jeg fik jo ikke Sagt Farvel til Dig Peter
men godt Var det at du ikke kom med - Hils Lille Søster

Nr. 3

Kjære Dater og Svingersøn Foulum Mølle Torsdag [*mellem fastelavn 26.2. og påske 9.4. 1911*]

I venter Vel efter at Høre Fra os jeg kom godt Hjem og Var ikke Tret jeg Var
Hjemme Klokken 3 og de Manglede Øl og dagen efter kom jeg Til at Brøge men
Fader Sagde, ikke andet en at det Var Saa Uselt Naa jeg Var Borte saa kunde Han
Ingen Vegne komme med det Her er jo Altid mege at Bestille Vi Bagede I den
Store Ovn om Torsdagen og om Aftenen og Fredag Aften Var Ellen og Jensine
Herman Her og Pøndte Anton og Søren og om Søndagen Var di Her og faa dem i
Tøiet de Var Rigtig Fine Pøndtet Vi var Inde i Overviskom og Se paa dem om
Formidagen Allesammen og Lille Anders Va over ved [...] Det Var Morsomt at se
Rasmus Til Stine Mølles Blev Konge og Kristian Jokom blev Prins der va 16
Røterer det var Storartet at Se dem om Eftermidagen da de Holt Her i gaarden og
Sang for os og Bød os til gilde om Aftenen og de Var med om Aftenen Fader og
Jens og Nikoline og Edvard og Ellen de Var Inde at Drikke Sokelade og Lille
Anders og Jeg Var Ene Hjemme men Niels sad ved Bisen mens jeg Malkede Fader
Kom Hjem til Minat Det Røde Øg Har faaet et Hestføl det er 8te dage Siden men
Det er Helt Umulig at gaa in til Hende Hun Springer paa Dem Allesammen men
De Andere To Nøe Heste er Fader got Tilfres med de følges Saa godt ad og er ikke
Bange Har Peter Snart Hønsogaarden Istan Saa Kommer i Vel Efter Hønsene jeg
Venter efter at Tale med Eder Igjen jeg Sente lit Tøi men i Har Vel nok Modtaget
det jeg Var nede Ved Jensens og det Var jo saa nemt at Sende det det var til en
EftermidagsKjole til dig Marie det Ved Nikoline ikke Skriv nu Snart til mig og Sig

mig Lit om Hvordan i Har det og Hils nu alle dem som jeg Besøgte Dernede og Forglem ikke Urmagrens og Anders Jostes jeg Lenges efter Farsø men nu er det jo Snart Paaske saa Vendter jeg Eder

og Lev nu Vel I To Kjære - Dermed Være i Hilset fra os Alle sammen Inger Pedersen

Forårsmåned 1911 – brev nr. 4

Nr. 4

Kære Svigerinde og Svoger. Tirsdag Eftermiddag [*efter 2. marts 1911*]

Jeg vil skrive et Par Ord til eder om at Bedstemoder kom godt hjem. hun klagede sig lidt i sine Ben. Ja det var jo en stor Sorg for eder at i skulde midste eders lille Datter jeg kan godt forstå at det er noget tomt i eders Hjem. Men i maa jo Tro at det med vor Herres Vilje at hun skulde tages saa tiddelig bort fra eder men det er jo en Ting at man ikke saa lidt kan lade være at tænke paa. men kære Marie du maa jo vær Glade for at du ikke selv er skyld i lille Søsters Død. Jeg kan jo godt forstaa at du var ked at undvære hende da du først havde født hende til Verden. Bedstefader har handlet Heste med Søren Durup i Dag. Jens og Bedstefader skal i Retten i Morgen for Jens Iversen, for den Gang han kørte Løbsk. Paa Søndag skal di ride i Ring inde i OverViskum kunde du saa ikke have Lyst til at komme Hjem en lille Tur, det har du vel aldrig set før saa maa du lade os det vide. Vi tar Anton Bjergs Fader i Kost og Logi, han kom i Søndags han giver en Krone og femten øre om Dagen. du kan tro lille Anders er blevet stor du kan jo slet ikke kende ham naar du kommer han begynder og kan lave Kunster han var saa glaa ved hans Bedstemoder han ragte efter hende med bekke Hænder. Støvlerne kunde han ikke passe dem skal vi nok gemme til dig. Tak for Kaget det smagte dejlig.

Nu være i hilsed bekke To paa det Kærligste fra os alle Nikoline.

Sommermåned 1911 – breve nr. 5 - 10

Nr. 5

Foulum Mølle 2/6 11

Vi har modtaget eders Brev. Og ser deraf at Peter godt Ville Bille [*at slibe profilerne i møllestene en vedligeholdelsesopgave der skulle ske ca. en gang om året*] for os Pinsedag som vi nu ogsaa trenger til men det synnes jeg nu ikke rigtig godt om denne dag Men nu kan i Vente os i morgen Aften Kl. 11 saa kan vi Tale om Billingen og Vinden som er meget [...] Vi bliver ikke færdig til Pinsen med malingen det er jo meget Kedelig men derved er nu intet at gjøre

Venligst hilsen fra os alle. A. Pedersen

Nr. 6

Kære Svoger og Søster

den 4 – 6 [1911]

Jeg vil nu lige i al korthed skrive til eder. først skal jeg Hilse og Takke fra Mor for det Fotografi det er vi meget glade for alle sammen det er saa smukt. Min Fader er ude med Møllevoغن i Dag saa fik jeg lidt Tid at skrive men det skal jo gaa hurtig men i kan vel stave jer til det Jens og Nikoline di rejser vist snart og det er jo en kedelig Tid paa Aaret det er jo ikke saa nemt at faa en Karl vi mener ingen Pige vi skal have di har faaet Plads på Bryggeriet i Viborg og skal rejse saa snart der kommer bud efter dem men havde jo ogsaa den forlov at di maatte rejse naar di se noget bedre og Fruen hun passer jo ikke til at være paa Landet og gaa og rode men vi skilles al Venskab. Vi har talt om i ikke kunde komme hjem dersom i havde lyst til det og i kunde blive fri for jer Mølle, Jeg syntes ogsaa at Mor bliver ring stillet uden Pige og saa kunde det jo passe godt naar i kom hjem og Peter passede Møllen og Marie hjalp Mor i maa jo gør som i vil vi kan jo ikke tvinge jer ej heller vil vi i kan maaske heller ikke kommer fra Møllen, jeg grum ked af at komme til at passe Møllen jeg vil heller være ned i Gaarden jeg er kommen til at køre Melvogn Vester paa vi har et par skiklige Hester vi fik den Røde af Anton og en Vi fik af Jørn Durup vi har solt en vi er meg glade for Paasken naar i kommer hjem jeg venter [?] virkelig meget efter jer jeg tænker tit paa jer når jeg gaar ene der er jo saa langt ned til eder. Vi vilde jo gerne vide hvad Tid i kom det kan i jo nok faa skrevet. Mine Duer di har haft Ung men di døde jeg ved ikke men di har maaske igen!

Nu vil jeg slutte et Kærlig Hilsen fra os alle og Søren Vestergaard

Skrevet på hovedet i brevet: jeg vilde meget gerne i kunde komme hjem tænk nu paa det nu maa holde op jeg op og skære Hakkels - endnu et Hilsen Søren

Brevet fortsætter med: Tak for Lille Søster det er et Sød Lille Billede jeg Havde Ventet Efter det Jeg Vilde gjerne Vide om i kom Hjem den Dag det er faders Føelsdag men Vel i ikke Reise Hjem til os og Hjelpe os Saa Skal i Have Hjemmet i er Vist dem der Best kan Forstaa at det er et godt Hjem Marie er den der Best Har Fortjent at faa det - en Venlig Hilsen fra Moder

Nr. 7

Kjære Dater og Svingersøn

Foulum Mølle [før 6.7.1911]

I Længes vel efter at Høre fra os men Vi er da Raske og Har det godt. Vi var da ogsaa Til Dørskue Fader og jeg Reiste først Paa Dagen og Saa Skulde Vi Hjem og Sette Kørene ud men det blev nu vel Senje Inden Vi Kom fra Viborg Fader Vilde Kjøbe en Tør og en Rivemaskine men Tøren Fik vi ikke men Riven Fik vi med Hjem nu Kan To man Snart Stakke noget Hø men Vi Har Ogsaa meget I aar Vi Har nok 20 Les og Vi Har ikke Faaet uden 7 Les Hjem ennu dem fik Vi Fredag Eftermiddag da Havde vi Ellen Herude og Søren og jeg læsede og saa Havde vi Setvogn det gik Rask nu Har Jens Hændtet Sine Møbler det Var Siste Søndag

dagen Efter Dørskuen Da kom Jens og Nikoline om Morgen og Begon at Røde ud og Nikoline Løb ud og ind det Saa ikke godt ud da de Reist men nu Har jeg faaet gjort Rent Igjen og Kalket i alle Stuerne og Siste Lørdag Kjøbte Fader en Skab og en Bord og I dag Har Sneker [...] Været Her med det det er Saa Pent Vi er Glade Ved det men nu Venter Vi at I Snart Kommer Hjem til os og faaer det at Se nu maa jeg Slutte mit Brev jeg Vilde Over Til Posten med det du Husker Vel nok Ellens Fødselsdag Marie de er den 6te Juli

Nu Til Sist Være i Hilset Saa mange gange Fra os Alle sammen Skriv nu Engan til os Og Lev nu Vel - Din moder

Nr. 8

Kjære Datter og Svigersøn Foulum Mølle Tirsdag *[juli-august 1911]*

Tak for besøget som i gjorde Hos os men Tiden gaar altid Saa Hurtig naar i er Her jeg Sønes jeg faaer for lit Lige af jer men Igaar Var jeg Ved at Plukke Solber og Idag Har jeg Søltet dem og nu har jeg en Stor Kruk Ber der staar til dig Marie og der er nu ikke saa faa Ribs og Kirseber der er Nok Til os Bege to Saa du Behøver ikke at Kjøbe nogle Ber naa du Maa Rejse Hjem Efter dem Skal du nok faa dem som du Har Brøg for og saa maa du Tage Kofferton med Til at Have nogle Æg i og en Høne og saa Vil jeg Betale Reisen og saa faar du nok nogle dage fri saa Vil Vi en Tur ind til Overviskom og Til Vels men Hvis at Eders Fremmede nu ikke Kommer kom saa Sist i Maaneden for saa Bliver det Inden Høst Vi Har Vist ikke Høst før i Agust og du kan nok Være Borte Naar i har Gine Til at Støre Huset for Eder eller Til at Ro Peter saa kan Han nok onvere dig i Nogle dage I morgen Skal jeg til at Strøge og Vaske der er meget at Bestolel

nu maa jeg Slute for denne gang med mange Hilsner til Eder og Hils dem som jeg Kjender og Lev nu Vel Til Vi ses Igen og Skriv til os Engang med det første - Fra din Moder

Nr. 9

Kjære Datter og Svigersøn Foulum Mølle 26/8 *[1911]*

I skal nu høre til om Hvorledes Vi har det det var nu godt at vi ikke var kommen til Farsø i Lørdags for vor Tyr blev søg om aftenen og Igaar Maate Vi Have Dørlæge til Ham Hans ben var Tøkke og Stive og Han konde ikke Rese sig men I dag Har han det Bedere I dag kan han Æde nu gaar det nok snart over Igjen Idag Rejser Søren til Peder Kristens i Vels ud til Aarhus og Skal Være Soldat det er Vist drøi for Martine at unvære Ham Men der Var ingen at faa at Leie Pengene Var enda sente, Martin Ibsen Liger Søg i Viborg paa Søgehuset Han Har Liget Lenge og der menes at Han ikke bliver rask mere og nu er Maren ogsaa Angreben af den galoperendes Tæren jeg fik det føst at Vide Igaar Hun har lagt i 8te dage og

Blomkvist maa Holde en til at gaa i Huset det er jo meget Kedelig for dem, men Jakobbine er Bliven Forlovet med Jens Mikel og di skal ned at Tjene på Viskom til November Jakobbine Skal Være Kokkepige og Ane til Ludvigs Skal Være Stuepige der Nede på Viskom/ jeg og AnderSine var gaaet til Kirke i gaar Vi Søndtes at det Var saa godt Ver, men da Vi kom ud af Kirken fik Vi en Stor Regnel Vi Trenger saa Haart Til Tørveir for Havret Søren Var til Skyttefest i Ørum Iaftes nu er Han ude at Harve og Karlen og Pigen Høster der er til et par Dage at Høste ennu Tilbage i Eftermidag Skal Fader og jeg til at Sete Sammen og jeg Ved ikke Naa jeg kan komme Ned til Eder men jeg Skal nok komme en gang med det Første men jeg Skal nok Lade Eder det Vide jeg gemmer da Nogle Æg til eder jeg komme nok med en Stor Kurv fuld naar jeg kommer jeg Vilde Helst det Skulde være en Lørdag jeg Reiser men nu Har jeg Skreven meget Nøt denne gang nu Skal jeg Hen Til Midagsmaden

og nu Være i Hilset fra os Allesammen og nu Vendter jeg Snart at Besøge Eder Det kan jo være at det kunde Blive paa Lørdag Hvis at Vi ikke kommer til at Kjøre Havre hjem men jeg Skriver nok et Kort - Hilsen fra Moder

Nr. 10

Kjære Dater og Svingersøn.

Foulum Mølle 30/8 [1911]

Tak for Brevet som Vi modtog fra Eder Vi har da ogsaa godt Ende på Høsten Vi fik det Siste Havre den 19. Agust det gik saa Rask og det kom godt ind men saa gav de dem til at Røde dam for den Var jo saa Tør og Da de Var ferdige fik Vi ogsaa Vand i den og nu kan Vi Vande Køerne der Igjen nu Køre Vi Mog ud I dag Har jeg Veret ude at Sprede Mog i Mandags Var jeg Ved at Luge Gaarden den Var hel grøn og nu maa jeg til at Slide i Haven der er Saa mange Ukrutor og der er Ingen der Har Tid til at Hjælpe mig Søren Har Saa Travlt med Møllen der er meget at Bestelle men nu er der da ogsaa Rondelig [rigeligt] Med Blesten Vi Taler med Jens Hver Lørdag han er nu Blevet Landkusk han Kjører på Landet hver dag og nu faar han 18 kr om ugen og Prosent af Hvad Han Selger Nikoline Var i Ørum i Lørdags med Drengen men Hun Vilde ikke Besøge mig Sagde hon til Søren for jeg Havde ikke Besøgt Hende i Viborg men jeg Har nu ikke tid til at komme i Bøen men jeg er Glad at jeg er Rask og kan Arbeide og Naar saa at November Kommer Saa Vil jeg Ud og Se mig om saa Kommer jeg Nok til Farsø en Tur Vi Ventede Peter i Søndags men Det Var jo Heller ikke Sikle Veier og maaske at Møllen Skulde gaa for i Har Vel også meget Travlt jeg Ved ikke Hvad Tid i kan Vendte nogen Herfra men paa Søndag Skal Vi Hente Tørv [tørv er aflejringer, der dannes i moser og består af døde plantedele. Brugt til husets forbrug af brændsel] til Kristen i Overviskom saa Bliver det Vist ikke Den dag men Måske at Peter kommer og Besøger os og gør en Handel med Hundehvalperne

nu maa jeg Slute mit brev for denne gang men Skriv nu Snart til os Igjen og dermed Vere i Hilset Saa mange gange fra os Alle sammen og Hils Dem jeg Kjender - Fra din Moder

Efterårsmåneder 1911 – breve nr. 11 - 17

Nr. 11

[efterår 1911]

... Jeg Vilde nu Aligevel gjerne at i kom til solbrolop jeg har Lovet Bitsch Kone at komme der over Hun Venter en Lille Føst i November og saa kan jeg jo ikke saa Bestemt sige naa jeg kan Komme ned til Eder Vi Vil til at Slagte en af Grisene en af de første dage der er to af dem som er Fede Vi har faaet 6 til og nu Malker alle Kjøerne men nu kan jo Snart tiden gaa til November Nu har Vi da faaet Vind det Var nær gaaet Sammen om Søren og i Har Vel også Været i Knibe med Mølleriet Hvis at i kommer Hjem Skal i Nok faa Noget af Grisen med jer Hjem i mangler nok Ægene som jeg Har gemt til Eder men jeg Skal nok Tage dem med Til Eder nu Vil i nok Skrive til os Igjen jeg Venter Efter at høre fra Eder - Venlig hilsen...

Nr. 12

Kjære Dater og Svigersøn

[efterår 1911]

I kan tro at Vi Ventede efter eder i Søndags Fader Var saa Vis paa at i nok Kom Herud og jeg Havde Gemt en del Æg til Eder som i Skulde Have men maaske at i kommer Hjem til Maarbroders Solbrollup Det er den 5te November og Saa kan i faa dem Fader Har Lovet mig en Ferie naar Vi faar Pigen og i kan saa Vendte mig til Farsø I dag har Begont at Tage op af Kartofflerne nu er det jo Ved den Tid men jeg Har Været Saa Forkølet i de Siste dage i Tirsdag Laa jeg i Sengen Det Var i Hovedet og i Halsen men nu gaar det jo nok Over nu er Søren Masen jo Tagen til Infanterist og Søren i Overviskom til Arbejstrogerne og der er jo mange Flere men I kan jo se det i Avisen fra Igaar nu Vil i nok snart Skrive Lit til os

og dermed Være i Hilset fra os Alle - Eders Moder Lev Vel.

Nr. 13

Kjære Dater og Svigersøn

Fredag Aften *[oktober 1911]*

I venter Vel efter at Høre fra os men Vi er da guskelov Raske og Har det godt Vi er Færdige med at tage Kartoffler op for længe Siden men jeg Har Været Ved at Vaske Storvask og Haft gardinerne nede Igaar Var Vi Henne og Besøge Søren Tagesen der Var Familiefest og jeg Skulde Hilse Marie fra Marie i Vammen hun Haar Fire Børen den Mindste Havde hun med den Var Fire Maaneder gammel det Var en Sød Lile Pige, Idag Var jeg inde i Overviskom og jeg Skal Hilse fra Marie du Har Vist glemte at Skrive til Hende nu er der jo ikke Lenge til Sølvbrøllupet og den 9de November Skal Niels Steffesen i Vels Have Sølvbrøllup og Der er saa mange

Brølluper Jens Leverer Øl til dem I morgen kommer Han med Øl til Frederik Karing 10 Kaser Bairer og To [...] Andersine og Laurids [...] Skal Have Brølup paa Tirsdag den 24de og Line [...] er gift og Bor paa Føen og Rasmus Hansens Dater er gift og Bor i Kjøbenhavn og Jens har Solt Øl til Dem der Var Store Fester i Møllerup i Salen, Jens Siger at Han Har 150 Kr i Løn i Setember [...] det var jo ikke saa Daarlig Han Har Været But 65 Kr for Hans Hund men Han Vil ikke Selge den nu Kan det jo ikke Vare saa Lenge inden Vi faar Andersine jeg Tenker at jeg Vilde Reise Til Farsø den 11te November men jeg Ved det jo ikke saa Bestemt men Fader Sønes ikke at Han kan Være Borte fra Hjemmet Han Staar i Møllen i Aften det er Helt gal Saa meget Stille Veir som Vi Har der er meget at Bestille jeg Skal nok Skrive en Anden gang

og Saa Være i Hilset saa mange gange fra os Allesammen og Skriv nu Snart til os Igjen og saa godnat og Lev Vel

Nr. 14

Kjære Marie

[november 1911]

Jeg Vil Skrive et par or til dig for at lade dig Vide at jeg nok skal gemme Nogle Æg til dig men i kommer Vel til Viborg til Komsammen med Gine maaske at i da kan faa dem paa en Maade Ellers kommer Fader og jeg Nok ned til Eder en gan efter November og saa Tager jeg dom med nu Vil jeg haabe at Vesten Paser Til dig Marie og nu Vil jeg Sende dig en Skilling som du saa kan Købe dig en Lang Klæde for du kan tro at Søren og Tomas Har glædet dem til Turen med at Besøge Eder nu har Vi Fæstet Tomas til Næste Aar 365 er Lønen Skriv nu Til mig Sig mig Hvorledes i Har det

og Dermed være i Hilset bege to - Fra Eders Moder Lev nu Vel

Nr. 15

Kære Datter og Svingersøn Foulum Mølle d. 10 November 1911 *[fredag]*

I venter vel efter at høre fra os, men vi har jo haft saa travlt med at gaa til Sølvbrylluper, at vi næsten ikke har haft Tid at skrive. Sidste Søndag var vi jo i Overviskum til Sølvbryllup og de havde jo ogsaa ventet eder Jens og Nikoline var der heller ikke. Det var en meget fornøgelig Fest, men det var jo et forfærdeligt Vejr, saa i maatte jo være glade, at i ikke skulde rejse hjem den Aften. Der var mange Gaver. De fire voksne Børn havde givet en Buffet. Saa var der 1 Bord, 6 Stole, 1 Lampe, 2 Kaffestel, 1 Dusin knive, 1 Kaffekande og nogle andre Ting. Saa i gaar var vi henne hos Niels Steffensens til Sølvbryllup, det gik ogsaa meget godt, vi dansede og kom først hjem i Morges Klokken 4½. I venter vel efter at jeg skal komme ned til eder, men det bliver jo ikke førend det er overstaaet ovre hos Bitsches, men saa kan i ogsaa vente mig, maaske det bliver en Dag sidst i næste

Uge. Anna til Ludvigs skal over til Bitsches nu i November Maaned. Vi skulde hilse eder mange Gange fra din Morbroders

og saa til Slut hilses i mange Gange fra os alle sammen - Nu gaar vi jo og har det godt, nu er Andersine jo kommen herud

Nr. 16

Foulum Mølle den 11/11 til slut i brevet *[1911]*

Det er da et Trist Veir Vi har Idag Møllen Vil ikke gaa og der er saa meget at Bestelle og Søren er Kjørt Ned til Vels Mølle med et Les Koren og Pigen er Siklet til Viborg Igaar Var Hun Inde Ved Peder Kristiansens og Samle Kartoffler og om Eftermidagen de Mangler Altid Folk i Ved Vel at deres gaar er Brendt det Var Ved Terskeværket der gik Ild i Taget og det Helle Brendte Paa en Time det Var Imens at jeg Var Søg nu Boi de Ved Tommas Kjæsgaar, Vi Har Hør fra Tommas Siden at Han er Reist de er 200 Paa Skolen det Vil Vare Noget Inden de Lærer Hinanden at Kjende Skriver Han de Begønder Klokken 8te og di er ikke Fri Før om Aftenen Kl 8 Igen saa gaar de en Tur ud nu Vil i Nok Snart Skrive til os Igjen

Foulom Mølle den 11/11 - Eders Moder

Nr. 17

Foulum Mølle Lørdag *[før 30.11.1911]*

Jeg vil i Hast lade jer vide, at det heller ikke bliver i denne Uge, jeg kan komme ned til jer, da det endnu er det samme ovre hos Bitschs hun var syg i Onsdags og jeg var derovre om Natten, men nu er hun oppe igen. Madammen var der ogsaa og hun mente, at der godt kunne gaa en otte Dage endnu, men nu haaber jeg jo, at det bliver paa næste Lørdag, jeg kan komme, Stine og Alfreds Bryllup skal være den 6te December. I Gaar var der stort Bryllup henne hos Anders Knudsens to af hans Døtre blev gift. Agnes blev gift med Frederik Gregersen. Vi kan hilse dig fra Marie, hun var hende at sy for nogle Dage siden. Vi har helt glemt at fortælle eder, at den Dag der var Sølvbryllup i Overviskum blev Søren og Martine forlovede.

Saa til Slut en Venlig Hilsen fra os alle - Saa snart det har ende ovre hos Bitschs skal vi nok skrive et Kort

Vintermåneder 1911-1912 – breve nr. 18 - 24

Nr. 18

Kære Datter og Svigersøn

Foulum Mølle 1. Decemb. *[1911]*

I længes vel efter at høre fra os, men vi har ikke haft noget særligt at fortælle eder, men nu kan vi da fortælle, at der er kommen en Stamherre ovre hos Bitsches sidste Onsdag Nat, og baade ham og Kristine har det godt, saa nu haaber jeg, hvis jeg kan faa Lov dertil, at komme ned til eder paa Lørdag aften, men hvis jeg ikke kommer paa Lørdag Aften bliver det nok paa Mandag

Saa til Slut en venlig Hilsen fra os alle - din Moder

Nr. 19

Kære Marie

Foulum Mølle [8.12.1911]

Jeg vil lade jer vide, at det ikke bliver til noget, at jeg kommer ned til eder paa Lørdag, din fader synes ikke at jeg skal rejse, og nu har jeg ogsaa gaaet over til Bitsches to Gange om Dagen nu i over en Uge, og jeg skal derover i Morgen igen, nu er det jo ogsaa snart Jul, og saa haaber vi jo ogsaa, at se jer herhjemme. Nu paa Tirsdag skal vi til at slagte Gris, saa der bliver der jo ogsaa nok at bestille. Nu sender vi eder en Æske Æg og saa kan I faa nogle flere naar i kommer hjem i Jul.

Nu en venlig Hilsen fra os alle – din moder I dag har Alfred og Stine Bryllup

Nr. 20

Kjære dater og Svigersøn Foulum Mølle [mellem jul og nytår 1911]

Tak for Kortet som vi modtog til juleaften men Vi Havde Glædet os til at se Eder men nu venter Vi Eder til Nytår Vi var Kjørende til Kirke Første Juledag og Søren Var i Viborg og Besøge Jens og Nikoline og Han blev der om Aften og kom ikke hjem Før i gaar aften Han Havde Været i Kirke i Domkirken i gaar og Tiden gik Rask for ham Nu er Lille Anders Bleven saa god til at gaa Nu er han Tok og seer godt ud jeg Har ikke set Ham Siden Toftmarken [*marked, der blev afholdt i Viborg den sidste mandag i september måned*] Men paa Søndag Skal Bits Have Deres lille Søn i Kirke og jeg Skal Bære den og Ane Vølleke gaa med den og Fader og Søren og Tomas Skal Ofre [*(penge)gave til kirken eller til de personer, der var ansat ved kirken*] og der er først predken og Hvis i kan Komme saa Skal Vi Alle sammen der Over om Aftenen men i skriver nok til os og Vi Skal nok Hendte Eder men i kommer Vil Heller ikke med det Sist Tog for saa Bliver det jo Saa Sent men Se nu at komme nu Vil jeg Slute for denne gang men jeg kan da Sige Eder at Marge har faaet en Hvalp Siste Nat en Hvid Nu vil jeg Ønske Eder Rigtig Glædelig Nøtaar og Lev nu Vel i Haa om at i Kommer

og dermed Være i Hilset fra os allesammen Hils mine Bekenter Dernede Jeg Har Kort fra Jakobine Laursen og Hilsen til Eder nu Skal jeg Slutte for Posten er Her snart men jeg Vente Eder Nøtaars aften - Hilsen fra Eders Moder

Nr. 21

Kjære Marie

[*mellem jul og nytår 1911*]

det blev nu ikke til noget at i kom hjem i Julen i kan tro at Vi Havde glædet os til at se Eder og jeg Havde gemt nogle Æg til Eder som i Skulde Have du Skrev At jeg Skulde komme Ned til Eder men det er jo saa kolt og Dagene ere saa korte Fader Sønes ikke at jeg maa Reise før hen i Februar Maaned Jeg Tenker til Fastelavn men Fader Sønes at Marie godt kunde Reise Hjem en Tur og se til os i kan Tro at Han Længes meget Efter Eder i Skulde jo og Have Været til Barsel Sammen med os Over Hos Bitsches, igaar Kom Marge af med Livet og Bitsch tog Skindet af Ham og nu Sender Vi det til Viborg at blive garvet, jeg Ved ikke om Marie nu Vil Hendte sin Julegave Ellers Vil jeg Sende den nar jeg kommer til Foulum Blot det Snart Vil blive Tøveir Dette Her er for Kold og Vi Vendter Efter Vind, Vi er nu Snart færdige med Julegilderne de Unge Skal afsted i [...] Aften

Nu Vere i Hilset fra os Inger Pedersen - Skriv nu snart

Nr. 22

Kjære Dater og Svingersøn

Foulum Mølle [*vinter 1911/1912*]

Tak for Eders Brev jeg Havde Længtes meget Efter at Høre om Marie kom godt Hjem og om du ikke Blev meget Forkølet Det har været Forfærdeligt Kolt Siden Siste Søndag var jeg gaaet til Vels det var godt Veir den dag og jeg Vilde Have gamle Marie til at Strikke Nogle Vanter Til os og da Var Stine Hjemme og jeg Skulde Hilse dig fra Stine Hun Har det got men Martine Hun Siger at det Var jo Helt [...] at du kom til Ørum for vi Havde jo nok til dem at Bestille Her nu Har Vi nok Ende paa Vindteret det Var Haar Igaar da Var Jens Herude med Ølvognen I Mandag Var han Søg Han Frøser Vist ogsaa meget men nu Faar Vi nok Tøvejr og saa Bliver mine Høns gode Til at gøre Æg de Har givet 3 om dagen Siden Søndag og saa kommer jeg ned til Eder med en kurv ful jeg Glæder mig til den Reise ...

Nr. 23

Kjære Datter og Svingersøn Foulum Mølle Tirsdag Aften [*vinter 1911/1912*]

Jeg Venter Efter at Høre fra Eder og Iaften Sider jeg ene Fader og Bitsch er til Føselddag Henne Ved Søren Durup i aften og nu er der Stelhed jeg Vil nu Først Fortelle Eder at der Var et Stor Møde i Viborg i Lørdags om et Svinslagteri og Fader var i Viborg til Møde men Han Blev Tredt af at Høre derpaa da det Havde Varet i Fire Timer gik Han ud af Salen men Vi Har ikke Hørt Hvad det Blev til om det gamle Slagteri Skal Købes til et Andelsslagteri eller om der Skal Købes et Nøt Jeg Var ogsaa i Viborg i Lørdags og Fik meg lil gotkøbs stas [*billigt stads/for en billig pris*] og jeg Var nede Ved Jens og Nikoline nu er Lille Anders Blevet Stor

og Tok og Han kan Sige Flere Ting nu er det Blevet Forbi med Jens Mikelsen og Hanssine og Jens Var i Retten Siste Torsdag og Blev Dømt til at Betale til Hans Datter det er Vist Hanssine der Har gjort det Forbi Saadan gaar Snakken imellem Folk der Var en Stor Fest i Ørum i Søndags Aften og Søren Var med Han Har faaet Stor Løst til at Danse nu er det got at vi Har faaet Tøvejr og det Bliver Bedere at Køre det Har Været Farligt Saa Skidt Som det Var Alle Steder jeg falt en dag og Slog min Ene Knæ men nu er den Snaart Kommen Sig men nu Mangler Vi Vind men det kommer jo ogsaa Nok Jeg Lengges Efter at Komme ned og Besøge Eder og nu Tenker jeg at det Bliver godt Veir nu Har Vi Nok Ende på det Haardeste af Vinteret nu Vil i nok Skrive til os og Sige os Hvorledes i Har det Saa Skal jeg nok Skrive en anden gang Igjen

og nu Vere i Hilset Saa mange gange fra os Alle sammen og Lev nu Vel men Skriv nu et Lang Brev til os - Fra Moder.

Nr. 24

Onsdag den 7de [*februar 1912*]

Jeg Har innu ikke Været i Viborg naar det Bliver godt Veir Vil jeg en Tur Derop jeg Lenges Efter at se Lille Anders Vi var i Julebesøg i Torsdags Aften Hos Kresten Tøgesen vi Har Indnu ikke veret hos Anton Hansens di er altid di Siste med at Holde Julegilde Søren Var Hel Stor paa det da han fik Brev fra Eder og Kort fra Jens Jeg Mindes ogsaa godt Lille Søsters Føselssdag men jeg Bliver nu Altid saa Bedrøvet Ved Savnet af Hende men nu Faar i jo nok en Lille Pige Igjen og saa glæder jeg mig til at Reise ned til Eder nu Skønde jeg mig at Spinde Nu har jeg Spunden 4 Pund Garn og der er 4 Pund Lammeuld Tilbage nu Vil du nok Snart Skrive Til os Igjen Marie jeg Har Skriven med Bløant det gaar Bedere en med Pen

nu Vere i Hilset Saa mange gange Fra os allesammen - den 14de er det Andersines Føselssdag Det er næste onsdag...

Forårsmåneder 1912 – breve nr. 25 - 36

Nr. 25

Kjære Dater og Svingersøn

Foulum Mølle den 1. Marts [*1912*]

I Venter Vel Efter at Høre Fra os men Tiden gaa saa Rask og saa Bliver det altid derved med at Skrive der er Aftenskole Og Afholmsmøde og der har Været Teater i Viborg siste Søndag som Andersine Var med til og saa Kørte di Kloken To og saa er jeg saa Tit Ene og saa Var Bitschs og hans Kone og deres Lille Søn Herover i Søndags og Drikke Kafe det var Første gang at Konen Har Været i Bøen Siden hun har [...] den 8de Setember men Vores Komfur Staar Ved det Samme og Bits er nu en hel Pen Mand, Vi Var til Begravelse i gaar det Var Kresten Ditlevsen Som er

død han har lagt Søg Siden Høst det var en Stor Savn For dem det Var en Flink mand men der er Ingen Børn Efter Ham, Charlote i Overviskom Liger paa Søgehuset innu men Hun Kommer Vist Snart Hjem men det har Hun Sagt lenge men Hun er got Tilfres altid. I morgen Skal Fader og Tomas Til Viborg med di to Siste grise saa Har Vi ikke uden en Tilbage og den Skulde Vere med Grise men Vi Skulde Have Smaa Imorgen paa Søndag Skal der Være Tombole ned i Formøre det Glæder Søren sig til Ja det er jo noget for dem Allesammen saa er Edvard og Ellen ogsaa med nu Har Vi jo godt Veir nu Venter jeg Efter at komme til Farsø men nu Varer det nok Heller ikke ret lenge inden i faar en Lille Pige og saa Vil i nok Lade mig det Vide men jeg Tror at i Skald Lade den Lige i Bisen [*vugge*] og saa Lade den Lige og ikke Lukke for Ansigtet Saadan Liger Bitsses Lille Dreng Han Skal Have Frisk Loft siger Hans Moder det er saa Sandt og Henderne er Altid oven paa Dønen men Han Trives godt nu Veier han 16 p og nu er Han trei Maaneder Gammel,

nu Vil jeg Slutte mit Brev for dennegang i Haa om at i er Raske og Har det godt og Skriv nu et par or til os Igjen en Kjerlig Hilsen Til Eder - fra os Alle sammen - men først og Sist fra Eders Moder - Jeg kommer med Ægene.

Nr. 26

Kjære Marie.

Foulum Mølle Fredag [*efter 3.3.1912*]

Du Vendter Vel Efter at Høre fra os men jeg kom da godt Hjem men der var Ingen at Tale med jeg Var ene Hele Tiden men jeg Strikkede og saa blev jeg ikke Søvning da jeg kom til Viborg gik jeg ned til Nikoline og der Drak jeg Kafe Jens og Nikoline har Vendtet Brev fra Eder det Stod Helt godt til Her Hjemme di Havde gjort deres Til for at spise Alle Ægene om Søndagen Vilde de se Hvem af dem der konde Spise Flest og Bitsch Var But Herover at Spise med og Bitsch og Tommas di Spiste 15 Hver og Fader Spiste 11 og Søren 8te der Blev Spist 54 Æg til Midag og Andersine kom med en Stor Magerinekas og sagde der kan Du se der er Skallen dem Æg Spiste Vi i Søndags Midag det Var nu ogsaa mange nu faar di Heller ikke Lov til det mere, Vi har ikke faaet Staken i [?] [*stakke er at sætte hø i stakke, derfor formentlig noget med at få hø i hus*] men Paa Onsdag Skal Vi Have Terskværket [*en maskine, som skiller kerner og frø fra stråene i det høstede korn*] fra Ø saa faar det Ende paa en dag, jeg Vil Meddel Eder at Anekirstine Hammersov og Peter Skal Have Bröllop paa Fredag der Bliver Stor Bröllop de giver 150 Kr. for det til Hendes Fader Jens og Nikoline Skulde med men Jens Vilde Helst Være Fri men den Dag Skal Han Herud med Ølvognen og Hvis at Han Saa maatte blive Herude til Lørdag Morgen Saa Tog Han Vel med men Nikoline er Sver opsat paa det og Lille Anders Skulde saa være her Hos os. Jeg Venter Efter at Høre Hvorledes i Har det om Lille Erling er en god Dreng og om Han Vil Sove godt om Natten og om du er Blevet mere Rask Marie nu Skulde du gaa Tilig i Seng og Hvile dig Imorgen kan i jo Hendte Fitegrafiet af mig og Skriv nu Snart til os Igjen jeg Lenges efter den Lille Dreng men jeg Haaber at i Har det godt. jeg Har saa

Travlt med at spinde Vi Har nu ikke mere en 3 Kør der Malker men den Lille
Hjelmet Vil nu Snart Kjelve

nu Til Slut Vere i Hilset mange gange fra os Alle sammen og lad mig nu se at du
Skriver med det Samme Marie, og nu til April Rejser Mari i Overviskum til Viborg
Hun har Leiet Plas

Nr. 27

Foulum Mølle [*efter 3.3.1912*]

Jeg Haaber at i er kommen got Hem Vi Har en Møllebøger [*møllebyggere rejste
rundt fra gård til gård for at vedligeholde og reparere møllerne. Det skete mest om
sommeren, hvor vindmølleren sædvanligvis stod stille fra Sct. Hans til oktober*].
Idag jeg Skulde ned til Foulum Idag saa Vilde jeg Sende Eder den Hvide Kasket og
dermed mange Hilsner fra os jeg Venter Efter at Høre om Lille Erling er godt
Tilpas efter Reisen jeg maa Skonde mig jeg er Ene Karlen og Pigen er i Kjæret de
Kommer Hjem til Midag

Skriv nu Snart til os og Sig os om i er Tipas Efter Reisen - Skreven i Hast

Nr. 28

Kære Famielje

12 th Mars [*1912*]

I venter vel efter at faa Brev fra os vi har jo saa travl at vi ikke kan faa Tid i Dag
gaar Møllen ikke saa stærk saa jeg har lidt Tid at skrive vi er jo meget glad ved at i
befinder eder godt ligesom vi ogsaa gør det - vi har jo travlt med at spise Ægene
men vi kan ikke godt klare os med Hønsene i Dag skal vi have 2 Spælæg til Mands
og saa spiser vi Æg om Aftenen saa vi faar en hel ordentlig behandling og Tiden
den gaar hel godt sidste Søndag malede jeg om Formidagen og saa rejste jeg til
Kvorning om Eftermidagen til Tombola jeg blev jo saa til Dans hele Natten det gik
slem godt. Vi har været over vi Bitsches og faaet Kage Baget og vi fik Tobak om
Lørdagen eller om Fredagen da var Far til Marken sammen med Bitsch og saa var
Far hen at hente Hest om Lørdagen med Kristen Bødker i Tapdrup (Svigerfar) vi
har faaet en rød Hest og han fik den brune jeg ved ikke om jeg skulde give jer et
forslag paa hvad Drengen skulde kaldes jeg synes Ingvar var et pæn Navn eller
også Jokom det er jo altid et Forslag saa kan i jo tænke over det. Paa Søndag skal
der vær Ringridning i Ørum saa kommer end med til Dans igjen nu tro jeg ikke jeg
hitte paa mer

Saa verer i Hilsen mange gange fra os Alle Søren Vestergaard - nu er vi færdige
med at spise 16 spejlæg til Midag

Nr. 29

Kjære Dater og Svigersøn Foulum Mølle Onsdag *[mellem 3.3. og pinse 26./27.5. 1912]*

I Venter Vel efter at Høre Fra os men Vi er da Raske og har det godt Vi har Begont at grave Tørv Igaar Var det den Første dag men det Varer jo ikke i mange dage men Vi Har To Kjør der staar og Skal Kjelve og Naar di Har Kjelve saa Skal Vi Have Kjørerne paa græs det er saa Dort At Have dem Inde men det Har Været Haar Veir i den Siste Tid for Marken Rugen Staar saa Tønd Vi Faaer Vist ikke saa god en Rugavl som siste Aar, Vi Venter Efter at Høre om i Vil Komme Hjem i Pense Vi Har jo Peters Frakke og Marges Skin og Fader Sønes ikke at Vi Skal Sende det, for I kommer nok Herhjem for Vi faar nok godt Veir nu Herefter, Jeg Haaber at i Har Modtaget en Lille Pakke Fra mig jeg Vilde Ogsaa godt give Erling en af di Hæklede Trøier som Vilkjær *[navnet på en person, der handlede med tøj]* jo har Hvis at Han Ingen Har men der er Hvide og Brune og jeg Ved ikke Hvad du Sønes Best om men nu maa du Skrive til mig saa Snart du kan saa Vil jeg Sende en til Ham i god tid til Pense i maa også Hende Eder nogle Æg i Pense jeg Vilde gjerne at der ikke Var saa Langt saa Vilde jeg Sende flere Ting jeg Har Plantet en Blomst til dig Marie og gror også Søren er ude med Møllevoغن det er Noget Han Har Løst Til Vi Har saa mange Blomster i Haven nu Penselilerne er Ved at Blomstere og Peonerne er i Knoper i kommer nok og Seer det men Skriv nu Snart til mig Igjen

saa Være i Hilset fra os Alle sammen Sist fra din Moder

Nr. 30

Kjære Dater og Svigersøn *[mellem 3.3. og pinse 26./27.5. 1912]*

Det Glæder mig at Høre at Lille Erling Bliver saa Stor men det kan godt Være at Han er for Lille til at Komme ud at Reise ennu men Hvis at i Kommer saa Skulde i ikke Tage Eders Vog Med for i kan jo godt faa Lille Anders Hans Vog Naa i Kom Til Viborg og jeg Kan Vist godt Laane en Bis *[vugge]* til Ham Ellers Kan jeg god faa en Vogn som Han Kan Sove i Naar i Kommer Herud men Hvis at i Bange for at det er for Tellig at Reise med Ham Lad det Saa Være til det Bliver Lit mere Varmt det Var jo Slemt at faa Ham Forkølet Jeg Vilde Gjerne Sende en Trøje til Ham men jeg Har ikke Tid til at gaa til Foulum, Igaar Lagde Vor So 12 grise og de er Allesammen Raske Idag Har Vi Luget Gaarden og Skoflet i Haven, og Vi Har Malet Vinduer og Døre i de Trei første Dage i Ugen Vi Vilde Have Pent til Pense Når jeg nu kommer til Foulum Sender jeg en Pake til Eder Hvis at I ikke Kommer Hjem og Saa Skuld jeg Spørge om I Har Solt Eders Hund For Hans Peter Slagteren Vilde gjerne Købe den Han har Saa mange Rotter jeg Vil Betale den godt Sagde Han, og nu Har jeg ikke Tid til at Skrive mere denne gang men jeg Vil Skriv til Eder i Pense, de to af Grisene er mine dem Har Fader givet mig Han Ønskede jo Blot 10 og saa fik jeg jo To

Nu Være i Hilse fra os Allesammen og Lev nu Vel og Hils mine Bekentere og den Lille Erling fra Bestemoder

Nr. 31

Kjære Marie

[før pinse 1912]

Jeg Vilde Sende dig Nogle Æg til Pensen og det er Vist godt at Lille Erling ikke Skal ud at rejse for det er Kolt Idag men nu Venter jeg Eder til Dørskuedagen men jeg Havde glædet mig til at Se Eder I morgen

men nu Vil jeg Ønske Eder en Glædelig Pense og Hilsen fra Moder

Nr. 32

Kjære Dater og Svingersøn

Foulum Mølle den 8de *[forår 1912]*

Tak for Eders Brev det Var da got at i Befinder Eder godt Efter Reisen saa Vil i Vist Snarere Komme Igjen den Søde Lille Erling kan jeg Se naar jeg Tænker paa Ham Vi vel nu ogsaa Have Ham Fitigraferet en gang i Sommer at jeg kan Have Ham og se Til, Vi Har Haft saa Travlt med Vores Kløverhø i Siste [...] det Var Blevet Saa Vaad af al det Regn Vi fik Forige Søndag og Mandag men nu er Vi Færdige med at Køre Hjem Vi Havde 12 Læs det Var Helt godt og Vore Roer Staar nu også godt di Bliver Vist gode I aar, Vi Har faaet et Par Nøe Hester i [...] de ere Brune de ere Magre men Velsteblood Fader Har Bottede med Kisom men Han gav 23 og Tøv Kroner i Bøte de gaar got, de Følges saa godt ad men om de er Fortrolige med Biler det Ved Vi ikke Ennu de har Ingen Mødtes Med Innu i Lørdags kom Anders Lauritsmeds Dater Hjem fra Aalborg og saa Var Søren der Over om Aftenen og Hun Var Helt fri Til at Fortelle om alt det Hun Havde Seet derude Skibene kom Seilende med Ful Musik det Var jo ikke til at Sove for Spetakel Var det da op af gaden sagde Hendes Fader, og Hun Havde Boet paa en Søstue Hvor der Var 32 Elever men Hun [...] at Reise Igjen men Søren sagde at Hun er kommen til at se saa Daarlig ud men Hun Var i godt Humør, i Lørdags Var det Ellens Føselldag Hendes Fader og Moder Var der og der kom 10 korter til Hende jeg Var over at Gratolere Hende jeg gav Hende et Blomsterbor, Jeg Har ikke Hørt Noget til Leti Slagteren Var her ikke Siste Torsdag jeg Skal nok Huske at Spørge til ham, Nu Vil du nok snart Skrive til os Marie og sige os Hvordan i Har det

og nu maa jeg Slutte mit Brev med Mange Hilsner til Eder Allesammen og Hils Dorte og Hendes Moder fra os Vi Har det got Vi Har Møde Idag i Tjele Engedal - Venlig Hilsen fra Eders Moder

Nr. 33

Kjære Dater og Svigersøn

Foulum Mølle Langfredag [5.4.1912]

I Har Vel Ventet Efter at Høre fra os men Vi Har Haft Saa Travlt i den Siste tid Vi Har Kørt Mog og Vi Har Haft Tærskværk det Var Torsdag og Fredag før Paaske Det Var et daarligt Veir Vi Havde til det Vi Var Helt Træt af det det Var ogsaa et daarligt Brøllops Veir Jens kom med Ølvognen og Nikoline og Hendes Moder og di to Smaa Søskende Va ogsaa med men Lille Anders Han kom ikke med Konen Som Bor i Kjelderer Hun Tilbød at Pase Ham om Dagen og Pigen Vilde saa Pase Ham om Natten og saa Blev Han Hjemme men det var ogsaa for Kolt til Saadan en Lille Mand Jens blev i Ørum om Naten Dansen Varede til Klokken 5 om Morgen Der Var 12 Vogne med fra Mollerup med Peter og di fik Foræret for 250 Kroner Nikoline Var Brudekone di Var Her om Lørdagen og Besøge os Imens at Vognen Kjørte Køkkekonen Hjem og saa Kjørte di til Viborg med Nikoline og Moder og Børnene di Var Søvnig og Trætte men Nikolines Moder Sagde til mig der Var ikke en som Bød mig en Dans men Nikoline Havde moret Sig godt, Vi Var Henne at Besøge Søren Tagesens Søndag Før Paaske nu Ved jeg ikke om Vi Skal i Bøen I Paaske jeg Drømte at jeg Var i Farsø i Nat og at den Lille Erling Var saa stor der er saa mange der Siger at Skulde Kalde Ham Frode det Var det Fineste Navn men Erling kan de ikke Huske det er jo saa Sjelden Nu har Vi Faaet Nøt Komfur det blev sat op Mandagen før Paaske det er Stor og med Mesengelænder det er en Stor Pønt i Køkkenet I Skulde Lig Havet Været Hjemme i Paaske men til Pinse kommer i Nok Herud min Blomst groer godt Idag Vendter Vi Bitsch med Familie til at Drikke Kafe nu faar jeg Vist Slutte mit Brev for denne gang for jeg Skal til at Lave Midagsmaden færdig jeg glemte at Meddele Eder at Chalotte i Overviskom er kommen Hjem og at Hun Befinder sig godt det Var i Tirsdags at Hun Kom Hen Idag Skal di Have Besøg af deres Forlovere der Inde til Smedens der Bliver Stor Stas kan i nok Forstaa,

nu Være i Hilset fra os Allesammen og Hils Dorte fra mig og Hendes Moder.

Nr. 34

Kjære Dater og Svigersøn

Foulum Mølle [14. april 1912]

I dag er det jo Komformasjons Søndag og der er stor Komformasjon i Ørum Søren og Andersine er til Komformasjon og Frederike Bliver jo Komformeret og der er 40tøve Komfomandter det er Foulom Prest der Holder Komformasjonen di faar ikke deres Nøe Prest før til Store Bededag, Søren Kom da godt Hjem Han Var Meget Glad Ved Rejsen Han kom ikke før Tirsdag Morgen, Tak for [?] Og Tak for Kortet Som kom til Faders Føseisdag Vi Havde Mange Fremmede din Morbroders og Fasters og Frederik Hendriksens og Jens Tøgesens og Bitsch det Var for Kolt saa Var Konen og den Lille ikke med di Tør ikke Faa Ham ud i Loften Han Bliver Saa Stor jeg Vilde gjerne se Lille Erling Han er nok ogsaa Blevet Stor nu men nu faar Vi nok godt Veir og Saa Tenker jeg at I Kommer Hjem med Ham Til Pinse, Vi

Skulde indtil Overviskom til Morbroders i Eftermidag Klokken 3½ Præsis det Var et Daarligt Veir Di Havde I Overviskom til Deres Ringring men Di Var Aligevel Her ude Hos os og Vi Var Bøit til Dans om Aftenen men Vi Blev Hjemme det Var for daarligt Veir Vi Var ikke i Feststemning, nu Skulde vi til at Have Vor Have gjort Istand den Lig Helt Stille ennu men Den grønnes godt Blomsterne er Ved at Komme Frem nu Skal Jens Danselære og Sine Sjaksen til at Have Brølop der er lyst for dem og Johan og Nilsine Skal jo ogsaa til Giftes Johan Har jo kjøbt Rasmus Hansens Bopæl i Møllerup og er Reist derhen nu til Paaske nu Har Frederik Henriksen Ingen Karl, du Kan Hilse Dorte fra mig Hun kan godt faa et Fitigrafi af mig jeg Kommer Vist til at Have to til jeg Har Ingen Til Faster og Hun Vilde Have et men Jeg Tenker at Sende Penge nu er det jo Snart din Føelsdag og saa kan Faster Faa et til Hendes Føelsdag det er Vist den Siste Mai nu Vil jeg Slutte mit Brev nu er det Snart Midag

og Saa Være i Hilset saa Mange Gange fra os Allesammen men Skriv nu engang til os Vent ikke For Lenge - Marens er nu Snart Rask...

Nr. 35

Kjære Datter og Svingersøn

Foulum Mølle den 24/4 [1912]

Tak for Eders Brev jeg Vil nu lade Eder Vide at det gaar helt got med os jeg holder godt ud til at Malke Kvierne. jeg har Sommetider lit ont i min Venstre Arm men det gaar jo Over igjen, men nu har Vi faaet os en Karl han var Tagen og Skulde have Været Inde i Kongens Tjeneste nu den 25 men Han blev Fri, Han kom Herud Fredag Aften og blev festet og saa Møte han laftes i Plassen og I dag er han ude med Møllevoغن. Han Har Været Malkevogter i Vindter hos Kresten Vestergaar Ellers er han fra Kjøbenhavn og Kresten Melgaard er hans Farbroder, nu er Fader Tilpas nu Vi har faaet en Karl. nu kan Vi Sagtens Klare det naa Vi blodt kan Være Raske nu Skal i ikke give Saa let Slip Paa Møllen jeg Lenges Efter Lille Anders jeg Savner Ham Vi har ikke Hørt noget til Hvordan di Har det. du kommer Vel snart Hjem Marie du Vil Vel ikke Hjem og Holde Føelsdag Saa kan du selv Hendte din Føelsdag Gave jeg har Kjøbt den til dig Fredag da jeg Var i Foulom jeg vilde Blive Glad Hvis at du kom. nu maa jeg Slutte mit Brev Tiden er Saa knap for mig, men Skriv nu Snart til os Igjen

og Dermed Vere i Hilset mange gange fra os Alle sammen og Lev nu Vel Til Vi Ses Igjen, jeg Haaber i Snart Besøger os Fra

Nr. 36

Kjære Dater og Svingersøn

Foulum Mølle Fredag [før 28.4.1912]

Tak for Eders Brev jeg Havde Vendtet efter at Høre fra Eder Vi er Raske og Har det godt Vi har sat Kartoffler og Idag er Vi Ved at saa det Siste Havre Vi Har også

Haven i en god orden vi Har Saaet alt Vort Køkkenurter og nu Staaer Auriklerne i ful Blomster og Penslilene Vil til at Blomstere Du Skulde Lige Have Seet det Marie du Vild og Glædet dig over det men det er også Sjelden godt Veir Vi Har jeg Har Sat en del Jorber Ris [*jordbærplante*] som også gror godt i kan nok Komme til at Spise Jorber i Sommer naa i kommer Hjem men jeg Venter Eder til Pensen saa er Lille Erling nok saa Stor at Han kan Reise Hjem og Besøge Bestemoder Naar det Vil Blive godt Veir, I dag er der Stor Brøllop i Mollerup til Kristans Sjaksens med Sine og Jens Kristan Danselære og [...] præst din gamle [...] Har Brøllop med en Enkekone Fra [...] Det er Jens Andersens Saadan Hed Hendes Første Mand Ham kender Peter nok og [...] drager in til Segs Børen men der jo en god gaar, jeg Wilde gjerne Have Været nede og Gratulere dig Paa din Føselsdag Kjære Marie men det Kan jeg jo ikke det er jo saa Lang en Vei men Jeg Har Sent en Kase Æg som jeg mendte at i konde faa til paa Søndag saa kan i Spise dem til Pensen og saa maa i Hente Nogle Flere Herhjemme, Vi Har nu to Kjør der Har Kjølvet i denne Uge og der er Trei tilbage men nu Har Vi da faaet mere i Spanden Vi Havde det også Nemt med at Malke der Var to til Hver af os men nu faar Vi godt Mælken i Sommer Jeg Vil Nu Sende dig Fem Kroner som du Skal Kjøbe dig Moselin for til en Trøie til i Sommer det Kan du Best Selv Kjøbe der er mere at Velge Imellem nede Ved [...] og Ved ikke Hvad du Sønes Best om men Kjøb det nu og Tag det paa Hjem at jeg Kan faa det at se jeg faar nok min Nøe Kjole Søet til Pense det Har Marie da Lovet mig, Hun og Frederikke Reiser til Viborg paa Tirsdag, du Skrev om en Blomst men jeg Tror at min Store Blomst er gaaet ud men jeg Vil se at faa en af Hanne Eller Lisbet Blomsten jeg fik i Farsø den gror godt der er 3 Nøe Blade. Nu Vil i nok Lade mig Vide naa i Har Modtaget Kasen med Ægene og Brevet Hvordan din Føselsdag Staaer Af og Hils Thomas Sørensens Kone fra mig og Dorte og Hendes Moder og di to Smaapiger Jeg Lenges efter at se den Lille Erling men Hils ham fra mig jeg maa Skonde mig jeg Ved ikke om du kan finde ud af at Læse det

nu til Slut Være i Hilset saa mange gange fra os Alle sammen og jeg Vil Ønske dig ti Løke paa din Føselsdag og alt got for dig i det Kommende Aar og Hilsen fra din Moder

Sommermåneder 1912 – breve nr. 37 - 41

Nr. 37

Kjære Datter og Svigersøn

Foulum Mølle 12/6 [*onsdag 1912*]

Jeg Venter Efter at Høre fra Eder Vi er Raske og Har det god men det er jo en Travl Tid Vi har Være Ved at Male Vinduer og Døre og Dagligstuen og Sovekammeret og Stasstuen og Mange andre Ting og Saa kom de Til at Tønde Roerne dem Bliver de Færdige med Idag det Vi Har nu godt Veir Ovenpaa Reignen Vi Fik saa meget Regn den 3die Juni og paa Grundlovs Dagen der Var Ingen Til Fest i Viborg de Havde Inda Glædet dem Til det Andersine Var mes Vred af dem

for Hun fik en Nø Sikkell Til Pense og den Skulde jo Prøves men Saa Var Hun i Viborg om Fredagen, Jeg Sente Penge til Marie i Viborg og Bad Hende om at Købe en Trøie til Erling men jeg Ved ikke om i Har Modtaget den der Var Ingen at Faa i Foulum di Var Udsolt nu Har Vi da godt Veir nu Kan Smaa Børn Komme ud Alt er Kommen til at se god ud Her paa Eggen men det Varede Noget Inden Varmen kom men det gaar Daarligt med Møllen det er for Lit Vind, Vi Har 12 Smaagrise Som er Trei Uger Gamle Idag det er en Pen [...] Grise, i Kommer Vel Nok Til Viborg Til Dørskue og ud at Besøge os det Venter jeg da saa gjemmer jeg Nogle Æg Til Eder nu Haar i Vel Spist dem Søren kom Med Han Søndtes saa godt om den Reise det Var saa Morsomt en Tur, jeg Har nu Faaet min Nøe Kjole Søet den er ogsaa Pent Søet, nu Faaer Vi Vor Post Fra Viborg nu maa i Skrive pr. Viborg det Begondte de Første Juni Nu Vil i Vel Nok Skrive et paar or til os og Lade os Vide Hvorled den Lille Erling Har det

og dermed Være i Hilset fra os Allesammen og Hils Dorte og Hendes Moder og Sig dem Tak Fordi at Søren Sov Hos Dem

Nr. 38

Kjære Datter og Svigersøn

Foulum Mølle den 18/6 [tirsdag 1912]

Tak for Eders Brev det Glæder mig at Høre at Lille Erling Bliver saa stor og er saa god Blot det nu Vil Blive Godt Veir til i Kan Reise til Viborg paa Lørdag Vi Skal nok Komme ud til Toget og Tage Imod Eder naa Vi faar at Vide Hvad Tog i Komer med, og Saa kan Vi Kjøre Rask Hjem Vi Har to Stærke Heste en Sort og en Rød men Skal jeg ikke Laane en Bis [vugge] til Erling til at Sove i om Naten Hvis at Han Vil [...] det Har Være Haar Veir Vi Har Haft de Siste dage saa Kolt som det Har Været det Var Noget Kold Van Vi fik i Lørdags men Idag Har det da Blevet Bedere, Vi Har saa Travlt i denne Uge Vi Renser Roer og stakke Kløverhø og Vi Skulde Have Vores Tørv [...] Men Vi er jo Foran med Vort Arbejde Vi er jo godt Hjolpen om det nu Vil Vi Haabe at det Bliver godt Ver men Hvis at i ikke Kommer Saa Vil jeg Tilfonere til Eder Naar jeg kommer til Viborg og saa maa i Komme en Anden gang Vi Skal Nok Hente Eder og Kjøre Eder til Viborg Igjen men Skriv nu til os og Lad os Vide Hvad i Bestemmer Eder til Jeg Vilde godt Give Erling en Fløils Bluse Hvis Du Vil Have den til Han Marie men Vil du Hellere det Skal Være til Han Bliver Lit Større det maa du Sel om men nu kan du Skrive det Til mig

og saa Vil jeg Slutte mit Brev med Mange Hilsner til Eder fra os Allesammen og Hils Erling fra Bestemoder jeg Lenges Efter at se Ham Jeg kan Vel ikke Kjende Ham Saa Stor er Han Blevet nu Haaber jeg Vi sees paa Lørdag.

Nr. 39

Kjære Dater og Svingersøn. Foulum Mølle den 25 [torsdag juli 1912]

Mange Tak for Eders Brev jeg venter altid efter at Høre fra eder det er da god at Lille Erling er saa god og saa Bliver han nok snart Stor og saa kan Han nok Besøge sin Bestemoder en gan til i Sommer det er nu ogsaa godt Veir Vi har for smaa Børen, men Vi Trenger nu Til Van Vi har ingen Regn faaet i Lang Tid og Vi har Ingen Vand, det er da Vist ogsaa Slemt for Peter med al det Stille Veir, det Vil Vist Blive Sildig Høst I aar Rugen Staar saa grøn Her Ennu det Hele seer godt ud Ennu Blod Vi Snart fik Regn Vi Skulde Have en nø Skorstenspipe Og Poul Herman Havde lovet at Komme Siste Uge men nu Har Han Falden ne i [...] Pens Kjelder og Brekket Hans ene Ben Han Var enda ner Ved at Skulde til Giftes i Efteraaret Folk sige at Han er Forlovet med Petrine Hul og Hun Har sagt at deres Brøllop Skal Staa i Solen men det Var Slemt at Poul tog det Ved, Eders Hund har slet ikke Lengtes den fik Hvalper om Onsdagen Efter at den Var kommen hen til Slagterens og saa Var der en [...] og den lod di Leve den fik 10 den har det godt siger Kristian, Jeg siger Tak for Opskriften nu har jeg Kogt Stikkelsber Sele Og jeg har Kogt Jorber jeg Hendtede 4 Poter Jorber henne Ved [...] Forige Tirsdag men Rebs og Solber har vi nu ogsaa gromme faa af, jeg Vil da gjerne Se Hvor stor den Lille Erling er Blevet han er Vist Sød nu, Vor Mølle kom til at gaa saa got de er saa godt Tilfres med den, der Skal Være et Stor Brøllop Imorgen Nede i Vestertjele med Julius og Lærinden, Vi er ved at Kjøre Vores Tørv Hjem Vi Har de Halve Hjemme Sig mig når om i ikke kommer Hjem en anden gang i Sommer Ellers maa i faa Lille Erling Fotograferet og Sende mig det nu Vil i Nok Skrive til mig Snart Igjen

og dermed Være i Hilset saa mange gange fra os Allesammen og Hils mine Bekjendter og Lille Erling fra Bestemoder.

Det er Jakobine Laursens Fødselsdag I dag jeg Skrev til Hende.

Nr. 40

Kjære Dater og Svingersøn

Foulum Mølle den 13/8 [tirsdag 1912]

Tak for Eders Brev det er da godt at Lille Erling Bliver saa Stor og er saa god en Dreng jeg Vilde gjerne se Ham men jeg Ved ikke ennu Hvad tid Vi kan komme ned til Eder Vi Har jo travlt med Rughøsten Vi fik Ophøstet i Lørdags og saa Tog Vi det Første Les om Aftenen Igaar Var Vi Rigtig Ved at Kjøre Ind Vi har nu Faaget godt det Halve Ind Vi Har 53 [...] Vi har en god Rugavl naa Vi nu kan faa god Veir at det ka blive Tør men Vi fik meget Reg i gar Eftermidag men Rug kan jo snar Tøres og saa kan Vi Kjøre det Ind paa en Eftermidag Søren og Jens med Familie Var i Hjarbek Forige Søndag Søren og Jens Siklede Nikoline og de gamle og Børnene Var med Toget til Løgstrop det Var en Skjøn Tur Siger Søren og Nikoline Var herude i Ørum Siste Tirsdag og se til di to gamle di erre ikke rigtig

Raske Sagde Nikoline som Besøgte os da hun kom fra Ørum hun sagde at Ane Kirstine Havde en Lille Pige de Boer Ved Anders Muren for Peter Skal til Sesjon i Efteraaret, Anders Laustssmed dater Bliver nu Hjemme nu er Hun Vist ferdig med at Reise nu Skal hun have en Lille det er Vilhelms Søn i Hulbæk som er Hendes Forlovede Ham som Var Til Sesjon med Jens det Husker du nok Marie mean han er Vist en Haar Karl ennu, nu Ved jeg ikke Rigtig Hvad Tid det Bliver at Vi kommer Til Farsø for Fader Sønes jo altid at Han kan ikke Være Borte men jeg Ved at hvis Vi ska Afsted maa det Være inden Vi Har Kjør der Kælver de er Først i Setember saa er der 3 i de Første 8te dage men han har givet mig Lov til at Reise saa Jeg kommer nok jeg kan Bedere Være Borte men naar Han er Borte saa Staar det Hele Stille og saa Sover de jo Allesammen siger Han Naar jeg kommer Bliver det Lørdag jeg Vil saa Reise med 4 Toget og saa Vil Være i Farsø om Søndagen men jeg Vil Skrive et Kort før jeg kommer og nu kan i Glæde eder dertil

nu Vil jeg Slute mit Brev med mange Hilsen Til Eder men jeg glemte at sige at Vi nu har Faaet Vor Nøe Vogn den er saa Pæn - Mange Hilsner til Erling fra Bestemoder

Nr. 41

Foulum Mølle [*sensommer 1912*]

Jeg Skulde ned til Foulum Saa Vilde jeg Sende dette til Lille Erling og saa Vil jeg Skrive til Eder en anden dag Tak for Brevet det Vented jeg Efter nu i Næste Uge Skal Vi til at grave Tørv Vi er Helt Færdige med Sæden og Idag Har vi Saat Vores Roer

Nu Være i Hilset fra os Allesammen og Hils Lille Erling fra bestemoder

Efterårsmåneder 1912 – breve nr. 42 - 50

Nr. 42

Kjære Marie

[*efterår 1912*]

Naar du nu Blot kan Læse mit Brev jeg Skrev i Aftes jeg har saa Travlt om dagen og i Aftes Var Pigen og jeg ene Hjemme saa er der Stilhed Søren Var i Ørum til [...] det har Været i to Aftener og paa Søndag er det den Siste Aften og han Vil til det Hele, Vi har Været ved at Vaske Storvask i Mandags i gaar Var Vi ved at Kalke i Vort Brøges og I dag i Vort Køkkken det er Fient nu [...] det er godt Vei Til Saadant Arbejde i dag Begønder Andersine at Tage op af Roerne Vi må Pase Tiden men Var der ikke saa Langt Hjem kunde du og Erling Vist godt og Besøgte os i det gode Veir, men det er ikke godt for Møllen Vil jo ikke Bestille noget, nu den 20de Kommer Søren til Peder Kristians Hjem saa er han Færdig med at Være Soldat,

det Var jo nemt at Slippe fra det kons 50 dage – nu er Anders Kristan Østersmed og Dorte Laursen i Vels Blevet Forlovet,

nu Vil i nok Snart Skrive Til os Igjen - mange Hilsner til Lille Erling Hils Dorte og Hendes Moder

Nr. 43

Kjære Datter og Svingersøn

Foulum Mølle den 3/9 [tirsdag 1912]

Jeg Vil Lade Eder Vide at jeg kom godt Hjem det Var godt Veir hele Tiden men om Midagen Regnede det Stærk det Stod godt Til Hjemme di Havde det godt de Havde Været til Dans i Formøre Alle Trei og Fader Var ene Hjemme men Han Sov godt sagde Han Men Han Havde haft Travlt med Havret om Søndagen og de Mendte at Vi Skulde til at Kjøre hjem Idag men nu er det Vaad Igjen det er et Daarligt Høstveir de Havde da Faaet deres Spejle Æg om Søndagen dem der Var i Spisekammeret og dem Hønsene gjorde om Søndagen dem Spiste di Havde jeg ikke gjemt Nogen Var di Vist gaaet med men Vi Fik nu Helsen nok sagde Tommas Vi Havde ikke god af Flere, men Fader Havde Faaet Andersine Festet Til næste Aar det Var Jens Olesen i Ørum som Var komme her ud og Vilde Fest Hende og Fader Sagede saa Til Hende om Hun Vilde Tjæne Ham men saa Sagde Huen at Hun Vild godt Blive Naar Vi Ville Beholde Hende og saa Blev det Bestemt og Hun Skulde Blive og Hun Skuld ikke Have mere i Løn in Iaa men det er nu ogsaa en god Løn nok, nu Har jeg Tænk at jeg Vil faa Moster Sine til at Sø et par Sko til di Marie og Saa Vil jeg Sende dem ned Til dig jeg er saa glad Ved den Reise jeg gjorde ned til Eder og nu Faaer jeg jo Lille Erling at Se paa det Bliver nok et Pent Billede af Ham men Hvis jeg Havde Troet at Det Ville Have Regnet Igaar Vilde jeg og Blevet Til Idag men en Anden gang Vil jeg se at faa en Lengere Ferie Nu Venter jeg Brev fra Eder og Saa Engang at Peter kommer saa Skal Han Tage en Kurv med til Nogle Flere Æg, jeg Talte lit med Gine i Viborg da jeg Var nede Ved Nikoline Hun er i godt Homor og ser godt ud nu Vil i nok Skrive Saa Snar i faa Fitigrafierne Hjem

og dermed Være i Hilset og Lille Erling Fra Bestemoder Fader Var meget glad Ved Kaget og Søren fik Posen med Som jeg Skulde Have på Reisen

Nr. 44

Kjære Dater og Svingersøn

Foulum Mølle den 11/9 [onsdag 1912]

Mange Tak for Eders Brev det er et Sød Billede af Erling det er Bedere en mit men det er nu i grunden hel godt alt sammen jeg er glad ved det jeg Seer Lidt til det de Sønes Allesammen at Erling er Blevet Stor og Siden at Han Var her Hjemme det er en Sød Lille Dreng siger de og naar Han nu Spiser Æg Bliver Han Snart Stor i skal nok faa Flere Æg Naar i Vil Hente dem men nu Bliver Blommerne Modne og

Peter Sagde at han vilde Besøge os det kan Vel ikke Blive paa Søndag For Saa er di gode men Hvis ikke saa Vil jeg Sende Nogle ned til Eder, nu Vil jeg Sende et Par Sko som jeg selv har Søet til Marie de er maaske ikke saa Fine men de er Varme og saa Vil jeg Sø et par en anden gang som Maaske kan Blive Bedere, Vi Har nu to Kør som har Kelvet siden jeg Var Nede Hos eder nu Har Vi 8t der Malker og den 9de kommer Snart ogsaa Vi er Innu ikke helt Færdige med Høsten Vi Fik en Stor del af Havret Hjem første Søndag da Var det godt Veir Igaar Var det nu ogsaa godt Veir men Iaftes Regnede det meget Ellers Havde vi Blevet Ferdig Idag Anton Hansen er ikke Hal Færdig med at Høste og Frederik Hendrik har ikke Høstet ret meget de Venter efter Stadig Veir nu Seer Vi om Peter Kommer paa Søndag saa Vil du nok Tage en stor Kurv med til Blommer og Æg

og saa Vil jeg Slutte mit Brev med mange Hilsner Til Eder Alle sammen - Inger Pedersen

Nr. 45

Kjære Dater og Svingersøn Foulum Mølle den 23/9 [*mandag 1912*]

Tak for eders Brev men nu Vil jeg Sende eder nogle Flere Blommer for jeg sønes at i Skal Have Markesgave det er jo Toftmarke [*marked, der blev afholdt i Viborg den sidste mandag i september måned*]i dag men jeg kommer nu ikke til Viborg Idag vi har Murer nu er Poul Blevet Rask og saa Wilde han til at gøre Skorstenspiiben Istan og saa Skal Vi have Tækeman Sist i ugen, Vi Fik Vores Siste havre Hjem For 8ti Dage siden det kom godt in, men nu Faar Vi jo Travlt med at Tage Kartofler op Vi Har taget Vores Rosenkartofler op og Tiden kan jo Snart gaa til November, Dagene Bliver saa korte jeg kommer op Klokken 5 nu har vi saa Mange Kjør at Malke der er nu 9 Vi har 3 Spand fulde af Mælk om dagen til Meieriet Igaar Var Søren i Viborg at Besøge Jens og de blev Vist Fitigraferet Allesammen men Han Vil ikke Sige mig Besked Han Sagde at Lille Anders Skulde Fitigraferes jeg Skulde ikke Vide det Før de kom men du Skal nok faa et ogsaa Marie men Anders Wilde ikke Staa Stille, I morgen Skal jo alle de Unge til Viborg de Glæder dem Meget til Dagen naa det nu Vil Blive godt Veir, jeg har ikke Været henne at se til Maren ennu men jeg har ikke haft tid men hun er da Bedere men hun maa holde Sengen, de Skal Vist snart Fløte ned til Vels Mølle han har Begont at Male og Kjøre Møllevojn Til Ørum men han har Vist saa lit at Bestelle, Vi Var til Begravelse i Fredags Mikkell Var Død i har Vel seet det i Avisen men han Døde om Natten uden at de Mærkede det og Var Rask Aftenen da han gik i Seng det Var jo et Hjerteslag nu det Var jo en gammel Mand, det er da got at Erling er saa Døgtig en Dreng jeg Sønes det er meget at Han Veier nu Vil jeg Skrive lit en anden gang jeg Skal til at lave Midagsmad

og saa Være i Hilset saa mange gange fra os Allesammen og Skriv nu lit naa i Har Modtaget Blommerne - Fra eders Moder

Nr. 46

Kjære Datter og Svigersøn.

Foulum Mølle 9/10 [1912]

I Venter Vel Efter at Høre fra os men Vi er da Raske og har det godt Vi er Færdige med at Tage Kartoffler op men saa har Vi Hjolpen Bitsch i To dage og jeg har Paset Vagner en Dag men han er kjed af at Vere her og jeg Vil ikke Pase ham mere for jeg Bliver saa Tret i mine Arme og han Vil Være Ved mig hele Tiden, nu har Hanne til Anders Laustens Faaet en Søn det Var Siste Fredag men den Var død de maatte Have Dogter og det Var saa Strengt men nu er Hun da i Bedring Siger Folk som har Været der Idag Til Begravelse jeg har ikke Været der men Ellen og Jensine Herman Var der der Var ikke ret mange Fordi den Var Døfot men det var en Stor Dreng den Veiede 8te Pund, Nikoline og Lille Anders Var Herude at Besøge os Forige Mandag og Anders Var saa Døgtig til at Snakke med Hans Bestefader Han Skulde Side paa Dørtrinnet Ved siden af Ham og saa fortalte Han saa mange Ting det er en Pen Dreng og en Stor Dreng sagde Bestefader og i Lørdags Havde Jens et Fitigrafi med til os af Anders og det Seer godt ud men i Har Vel ogsaa Faaet et Vil jeg Haabe, naa Lile Erling er To Aar er han Vist Lige sa Stor Havde Han Enda ikke Være saa Langt Borte fra Bestemoder jeg Lenges meget efter at se Ham Igjen, men det er jo ikke saa Nemt, Nu er Maren Blomkvist da kommen op af Sengen Igjen og gaa og Pase Huset, Nu er Edvart kommen Hjem fra Manor [*gods/herregård*] Han Var Snart Slet op men nu Hviler Han sig til den 5th November saa Skal Brøllopt Være Bestemt naar det saa kan Blive godt Veir men Vi Ved ikke Hvor mange der Skal med ennu det er Hemmeligt ennu

nu maa jeg Slutte mit Brev for denne gang med Mange Hilsner til Eder fra os Allesammen – Eders Moder.

Jeg glemte Helt at Skrive at Ellens Brøllopt Skal Være den 5t November for i Vel jo nok Sende et Kort i kan Tro at Pestrop Jens Seer ikke godt ud i disse dag det er et HundeVeir Vi Har Hver dag nei det Klarer Idag Siger Lisbet nu Bliver det Bedere Jens Vi Morer os over det, nu Vil i nok Skrive et par or til os

til Erling Igjen Hilsen

Nr. 47

Kjære Dater og Svigersøn Foulom Mølle Mandag [*før 5.11. 1912*]

Tak for eders Brev jeg Havde Ventet efter det men Jeg Har haft saa Travlt i Siste uge saa jeg har ikke haft tid til at Skrive men nu har Vi ogsaa Vore Roerre Hjemme og Vort Mog Kjært ud og nu kan Tiden jo Snart gaa til November saa er Vi jo ikke saa godt Hjolpen naa Tomas Reiser i Lørdags Var Søren Kjøren Til Viborg Han Var Ope at faa et Nø Set Tøv og en Nø Overfrak Han Skal være [...] til Ellens Brøllopt men der er Vist Ingen der Glæder sig til det Fordi det er saa Daarligt Veir og det er for Kolt i Side i Telt Ved den Tid paa Aaret det Bliver ikke saa Stor et Brøllopt di Tager ikke Flere en di er Haait Nød til dem som di er i med Til

Julegilder Jenses og Nikoline og i Bliver da Fri For den Bekosning jeg Var over Ved Jens i Fredags da Var Han Herude med Ølvognen og Han Skal Severe Øl til gildet men Han Var Glad Fordi at di ikke Skulde med for Han Havde ikke tid og Nikoline Vilde jo gjerne Med, jeg Glæder mig Slet ikke Til det for jeg Har Være Søg og saa er jeg Noget Kulds kjær jeg Blev Søg om Fredagen Efter at jeg Skrev til Eder og om Lørdagen Blev jeg mere Søg det Ligesom den gang da jeg Var Søg Nøtaarsdag i mi Røg, og saa fik Vi Telfonert efter Dogteren i Hammershøj og saa fik jeg Indsprøitning i min ene Arm og saa fik Jeg Lin i min Røg men jeg Var Meget Søg om Søndagen og i 4 dage nu om Fredagen efter Kom jeg op Igjen og om Søndagen Begønte jeg at Malke Kjøerne Igjen nu er jeg Helt Rask naa det Bare ikke Var saa Kolt jeg Vilde ikke Lade eder Vide det for Hvis du søntes at du Vilde Reise Hem at se Til mig Marie saa Var jo den Lille Erling udsat for at Blive Søg, jeg er glad at jeg Var Nede at Besøge eder og jeg Fik Erlings Fitigrafi det ser jeg til Hver dag og Alle dem som seer det Sønes at Han er saa Sød. Marins Var Her Igaar Han Søntes at det Var en Sød Lille Dreng jeg Vil Haabe at i Har Lille Anders det er nu ogsaa et Pænt Billde af Ham Han seer saa Stor ud og det som Vi er Alle Trei paa Sønes Jens Tøgesen er saa Pent, jeg Vil Skrive Noget om Brøllopet en Anden gang til eder og nu maa du ikke Være ked af at jeg Haar Været Søg det Skal du ikke Tænke paa Marie jeg er nu Helt godt Tilpas og jeg Vil Blive Inde i Varmen i Vinter og saa gaa det nok, paa onsdag Begønder de at Slagte over ved Pestrops og paa Torsdag Skal der Bages de Vil ikke Være Bagefter det siger Lisbet men Marie i Viborg Har ikke faaet Kjølen Sød og det er jo galt for Hun fik Tøiet i god Tid men paa Søndag Skal Teltet Sættes op og Marie i Viborg Skal komme Herud Aftenen før Brøllopet Ellen Vil Pøntes i god tid

Mange Hilsner til Eder fra Eders Moder - Jeg Skriver Snart Igjen om Brøllopet.

Nr. 48

Kjære Dater og Svingersøn

[efter 5.11.1912]

Jeg Vil Idag Skrive et par or til Eder Vi har nu Ende på Brøllopet det Var et Pænt Brøllopet det Var jo godt Veir den dag der Var ikke saa Faa Folk der Var 86 til Kirken der Var 16 Vogne og de Var godt Lesede til Anders [...] Kørte med Mosiken og Fader med Brudeparret og Ellens Foreldre og Lisbet og saa Var Anton Hansen mest Efter med de unge der Var 6 af Hver Slags Bestellingsfolk og di Blev mange Ting Foræret et Bor og 4 Stole og en Sofa af Naboerne herude omkring og en Savant af de Unge den Kostede 22 Kroner og der Var 96 Fra de Gamle men saa Var der et Spisestel og to Lamper og mang Andere Ting, Vi Holt godt ud til Klokken 4 da Kom Vi Ind til Frokostbordet jeg Dansede Da en del men jeg er Helt godt Tilpas Bagefter jeg Tror at jeg er Helt Rask Naa jeg er Forsigtig med Hvad jeg Spiser jeg Seer at i Skal Reise til Foraaret men der kan nok Blive en Bolig Her paa Egnen Siger Fader som i kan Kjøbe men det er jo god Tid Innu men i maa ikke Kjøbe Noget dernede, nu er Tommas rejst og Søren er Ude med Møllevognen og

Fader Kjører med Møllen, Jeg Har saa mange Hilsner til di et Fra Marie i Viborg Hun Pøntede Ellen og Hun Var Meget Fin og Marie Va Brudepige og et Fra Harvel Møllers Dater og Pauilline Germin og Johanne Peder Jensens som Var i Ørum du Husker nok Dem nu er Johanne Jens Kristian Vognsen Jeg er nu Snar Færdig For nu er Posten Her

nu Vil jeg Slutte med Mange Hilsner til Eder Alle, nu er Vagner Stor Han kan Rense løg op og Staa Ved en Stol Ha er Fitigraferet og det er Pent jeg er glad Ved de Trei Smaa Drenger som Staar Inde paa Bordet De Sønnen Alle at Erling er saa Sød en Dreng Bitsches Kone Var ikke Til Brøllop men Hanne til Anders Larsens Var med og Hun er nu Rask Igjen men...

Nr. 49

Kjære Datter og Svigersøn

Foulum Mølle 15/11 [1912]

I dag er det vores Brøllopsdag for 30 år siden Så det er jo noget tiden men jeg Sønes at Tiden er gaaet Rask og nu er jeg Blevet Rask Igjen og det er jeg Glad Ved det er saa Strengt at Være Søg men nu kan jeg Taale at Spise alt Mad Igjen det er saa godt Ver Idag det er Saa Sjelden Vi Har godt Ver Lille Erling er Vist i Bøen Idag jeg Lenges Efter at Se Ham Hvor Stor Han er men Han er jo saa Lang Borte men Naa i Fløtter fra Farsø må i Se at Komme til at Bo Her i Nærheden i Maa godt Faa Møllen og de 4 Tønder lan og saa Kjøbe det Støkke jor af Krisen Mikkelsen du nok Ved Peter og saa Kan i Bo Ved os mens I Bøgger men i maa også Bo Hos os Hvis i Vel Til i Faar et hjem Fader mener at Søren Tøgesen Vil Selge Hans Bolig men om Foraaret er der nu Altid Flere som Vil Sælge nu jeg glemte at Skrive at Vor So har Faaet Tvellonger det Var jo ikke Mange Til så Stor en So og Fader Blev Sidende og Troede at Hun Skulde Faa Flere Han Sad i 14 timer Nu Har Vi da Allesammen Forvonden Brølluppet men det Var Vist Slem nok med dette Hersens Mavesøgen At Begøndte med Ellen og så Edvar og Lisbet var den Siste men Hun Var også den der Var mest daarlig det Var om Lørdagen og Ellen og Edvar Var i Viborg jeg maatte der over at Malke og saa gav jeg Lisbet en Sodavand og det Kom Hun sig Paa sagde hun, Ellen fik et Bor og 4 Stole og en Sofa af Naboerne og en Sarvant af de Unge og et Spisestel og 150 Kroner i Penge og 4 duer og en Del Glassager og en Del Teligrammer og Korter det Var da et Pent Kort som i Havde Sent Til dem det var Ellen glad ved jeg kan Hilse fra Jens Han er Herude idag med Ølvoggen

og nu Til Slut Være i Hilset Fra os Allesammen - Eders Moder.

Nr. 50

Kjære Datter og Svigersøn Foulum Mølle Fredag den 22/11 [1912]

Jeg har Søet et par Sko til Erling som jeg mener at Skulde Være Varme til Ham men nu Ved jeg ikke om di kan Passe Ham men det Haaber jeg men Han er Nok Blevet Stor siden jeg Var Nede i Farsø jeg Vilde gjerne se Ham den lille Prens

men det er Før Koldt Til at Reise saa Langt, jeg Vil Sende Lit Strikkegarn til dig Marie At du kan Strikke Føder i Dine Strømper, I Kan Tro At der er Travlt Idag Oppe Ved Møllen der er et Par Vogne Hele Tiden Fader maa Skønne sig Søren er ude med Møllevoغن det Vil Han gjerne Iaftes Havde han Bestemt at han Vilde Skrive til Eder men saa kom Anton Hansen Herover og saa kom di til at Spil kort og Iaften er Han Ved at Male og Imorgen Aften Skal Han til Bal i Formøre det Siste der Var Dans i Ørum maatte Søren Male det Var Han nu ikke Rigtig med paa Ellers Vil Han Helst Til Ørum til Dans men Pigen gaar Altid til Formøre, jeg er nu Rask og Befinder mig godt men jeg er ikke så Stærk som Før jeg blev Søg, Vi har Været ude i Haven i gaa og Idag at Skofle og Grave og nu er den Pent Istan til Vinteren det er saa Korte Dage Vi Har Vi Faa saa Lit Bestolt, jeg Vendter Efter at mine Høns Skulde til at Lege Æg di Holt op da jeg blev Søg men nu Sønes jeg godt at de kunde Begønde igjen for jeg Passer dem godt I kan nok godt Have Brug for nogle Æg til Jul men det er jo saa Vanskelig at Sende dem Hele til Eder, Jeg Sider Holt ene Fader er ovre til Bitsches og Pigen er Henne til Martin Hermans, nu er Vagner Snart 1 Aar gammel men Han Vil også Snart gaa ene men Som Han er Tøk og Fed og Kjelle Jeg kan nu ikke, faa Fat i Ham mere der er Ingen anden en Far og Mor som kan faa Ham,

nu til Slut Være i Hilset fra os Allesammen og Skriv Snart Igjen til os - Eders Moder.

Vintermåneder 1912 – breve nr. 51 - 53

Nr. 51

Kjære Datter og Svingersøn Foulum Mølle den 2/12 [*mandag 1912*]

Tak for Eders Brev jeg Venter Altid Efter at Høre om i Faar det naar jeg har Sent Noget til Eder men det Har da heller ikke gaaet Feil nu er det Juleveir Vi Har men jeg Vilde Hellere at Jorden var Fri for Sne det er saa Kol det Sne og nu Skal Vi Til at Lave paa Julen jeg Skal til at Vaske Gardiner i denne Her uge og i Næste uge Skal vi Slagte grisen og Naa jeg Faar det i orden Vil Vi nok Have Vores Julebesøg Sist i ugen jeg Vil Helst Være Ferdig med det inden Jul for det er saa Tredtendes jeg kan saa Daarlig Holde ud til det. Igaar Var Vi over til Bitsches til Vagners Føsselsdag Vi Drak Søkelade og Spiste Til aftens der Over der Var Ingen Andre en Vi Fire her Fra gaarden Havde i Enda Være Ligesaa ner Ved os jeg Vilde saa gjerne se Erling, jeg Troer nu ikke at Vi kommer til Farsø i julen det Skulde jo Være Søren der Skulde Reise men Vi er jo ikke saa godt Hjolpen til Bestellingen saa er Fader jo nok ked af at unvære Søren men nu ser vi Tiden an Vi kan da Skrive til Hinanden og Naar Vi saa ere Raske saa gaar Tiden jo Hurtig men Maaske at Peter Kan faa Tid til at Besøge os i julen saa er Han Velkommen, nu er Peder Væver Blevet gift det Var den 26 November Pigen Var fra Løvel Deres Brøllop Stod Løvel Forsamlingshus, nu Har Jens Kristans Steffensens Kone en Datter til det Var den Siste Otober den er Foet men Hun giver ikke Brost til den, sig mig Hvad du

Sones om det Tøv som jeg Sendte dig naa du nu Selv Søer den kan du Faa en Varm Hverdagstrøie til i Vindter du kan Skrive en Sedel og Pute Inden i Brevet jeg seer Altid og Faar Fat i Brevet Først

nu Vil jeg Slutte for denne gang med mange Hilsner til Eder fra os Allesammen og Skriv nu Snart Igjen til os - Hilsen til Lille Erling fra Bestemoder

Nr. 52

Kjære Datter og Svigersøn Foulum Mølle Mandag *[mellem jul og nytår 1912]*

Jeg Vil Meddele Eder at Vi er Raske og Har det godt Vi har nu Snart Ende paa Vore Julegilder Vi Var da ogsaa i Vels til Sølvbryllop med Tommas og Dorte der Var mange og Karen Var Hjemme med Hendes Kjæreste og Peder Nilisens Var med og de Kjørte i Lukket Vogn jeg Skulde Hilse dig fra Karen Hun er Altid i godt Humør det er en gesvent *[hurtig]* Lille Før den Karl Hun er Forlovet med men Han Var ikke Rigtig god til at Danse det gik Rask med Dansen Maren Blomkvist Var der ogsaa Hun er nu Blevet noget Bedere Hun Seer godt ud, I Har Vel Siet i Avisen at gamle Nils Hendriksen er Død der Var Stor Begravelse men jeg Var ikke med for jeg var ikke Rigtig Rask og saa blev jeg Hjemme men nu er jeg Rask Igjen, Edvard og Ellen er i Roum i gaar og Idag og Vendtes Hjem I aften det er viis en Kold Tur Saa Koldt Som det er Blevet Pas nu godt Paa Lille Erling at han ikke Frøser sig jeg Vilde gjerne Se Ham nu er Han Vist Stor men det kan Vist ikke Blive i Vinter at Vi to kan Besøge Hinanden men Naar Vi kan Være Raske Saa er jeg godt Fornøiet og saa til Foraaret Kommer Erling og Besøger sin Bestemoder, nu kan Vagner gaa ene Han er Stor nu, Vil Du Hilse Dorte og Sige Tak For Fitigrafiet det Var et Pænt Billede det Var jeg Glad Ved, Søren Har Været i Viborg Idag Efter Kraftfoder og Han Talte med Vestermarks Møller, i Eftermiddag er Han ude med Møllevoغن og i Tjele det er noget der Paser til Ham at Komme ud at Kjøre der er Altid Lit Nøt at faa at Vide, nu Venter jeg Snart at Høre Fra Eder det er Vist en god tid for Peter for Vi Har da god Vind til Møllen, i Kan tro at Fader Maller det Har Han god Løst til

Venlig Hilsen til Eder fra os Allesammen, og Skriv Snart - Eders Bestemoder

Nr. 53

Kjære Dater og Svigersøn Foulum Mølle Mandag *[mellem jul 1912 og 23.1.1913]*

Tak for Eders Brev jeg Havde Ventet efter at Høre Fra Eder i er jo saa Langt Borte nu er det 5 Måneder siden jeg Har Seet Marie og Erling det er nu Lenge men naa det er godt Veir om Søndagen saa Ønsker jeg Altid at jeg Var i Farsø men jeg kan nu godt Faa løsd [?] at Reise en Tur Derved Hvis Fader Vilde give mig Lov Dertil Hvis jeg nu kan Vedblive at være Rask men det Haaber jeg jeg er saa Forsigtig

med Hvad jeg Spiser og jeg Drikker Slet Ingen Kafe Mælk og Te er Det jeg Drikker jeg kan Hilse eder fra Jens og Nikoline de Var Her i Fredags da Var Han ude med Ølvognen og Nikoline Var ude i Ørum og Se til de to gamle Hendes Bestefader er Søg men Han er jo ogsaa meget gammel nu der er Saa mange Søge Folk Alle Steder men det er nu ogsaa kolt Jeg Har Saa travlt med at spinde nu Siden Jul Vi Har 6 pund ul men det er Saa Dejligt at Side Ved Siden af Kakeovnen og Bestelle noget, I dag Har jeg Begønt at Strikke et Par Vanter til Jens til Hans Fødselsdag men Han Faaer dem ikke Til den dag i kan Tro at Han Frøses sig Idag Har Han Været i Foulum og Vinge det Var en Kol Tuer, Søren Søndtes det Var grimt at Kjøre Mølleovnen men det Var jo en nem Tur Ved Siden af Hvad Jens Kjører om Dagen Søren Sover Iaften og Pigen er til ungesøg Henne Ved Johannes Søren Skulde ogsaa og Været med men di Var ude Hos Jens Kristian Vognsens i aftes og da de Kom Hjem gik Søren op i Møllen og gav Sig Til at Male og nu var Han Søvning Iaften Fader Maler Iaften Lige til det Prøser og jeg Har nu Skreven men jeg kan Saa Daarlig Se Til at Skrive om Aftenen blodt i nu kan Læse det

Mange Hilsner til Eder fra os Alle sammen.

Inger Johanne og Anders Pedersens gravsten på Foulum Kirkegård.

